

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
decembrie 2016 (Anul VIII) Nr. 94 (12/2016)

BOEM@

Live Literature

decembrie 2016 (Anul VIII) Nr. 12 (94) - 40 pagini

ISSN 20660154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

12 / 2016

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru
Redactori: Valeriu Valegvi, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, Paul Sân-Petru, A.G. Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Maria Ieva, Cristina Roșu
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chișinău), Melania Cuc (Bistrița), Petru Jipa (Germania), Corina Petrescu (Satu Mare)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

- În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF etc.) și să conțină diacritice.
- Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Nicolae Vălăreanu Sârbu (p.9), Adrian Crețu (p.10), Stejărel Ionescu (p.12), Constantin Oancă (p.13), Mónica Tóth (p.21), Silvia Urlîh (p.22), Eduard Dorneanu (p.25), Dorian Marcoci (p.26), Andrei Manda (p.30), Valeriu Valegvi (p.31), Svetlana Ciobanu (p.33), Mariana Bendou (p.35), Vasile Rușeți (p.36)

Proză: Petre Rău: Mistrețul (p.14), Lucia Pătrașcu: Puii de cuc (p.23)

Eseu: Cristian Biru: Curs minor de metaforă - II (p.3), Maria Magdalena Balu: Evoluția formelor alocutive și delocutive în limba română (p.38)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: Cum alegem dragostea, de Dumitru Barău (p.6), Ionel Necula: Emilian Marcu - Sonete glazurate (p.11), Alexandru Valentin Petrea: Posibilități ambasadori (p.17), Mihai Vintilă: Gânduri despre omul de iarbă (p.34)

Note de lectură: Valeriu Valegvi: Iubiri cu Inanna (p.18), Ion Necula: Tecuciul într-o clepsidră răsturnată (20), Marin Miha-lache: Harfa eoliană de la Cernica (p.28)

Cronică de teatru: Dumitru Anghel: Suntrack de Radu Afrim (p.5)

Istorie: Ana Maria Cheșcu: Documente consulare franceze – consulul francez Laigue (p.27)

Aforisme: Marius Cioarec: Confesiuni (p.8)

Evocare: Ionel Necula: Liceul “Dimitrie Sturdza” - Tecuci, Promoția 1946 (p.37)

Eveniment: Lucia Pătrașcu: Întâlnire de suflet (p.32)

Grafică:

Coperta I: Colecția InfoArt – Iarna-i grea, omătu-i mare

Coperta a IV-a: Colecția InfoArt – Singurătate

Interior: grafică de Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro

Cristian BIRU

Curs minor de metaforă

II

Să presupunem că luăm gândirea unui om care știe să convingă oamenii, ba chiar să le inducă o opinie și o turnăm într-un vas, acest vas se numește o figură a discursului. Figurile discursului țin de retorică. În momentul în care luăm gândirea poetului și o turnăm într-un vas, acel vas este o figură a stilului, este o metaforă. Figurile stilului țin de Poetică și Stilistică, două discipline inefabile care se suprapun și care nu sunt altceva decât niște teorii ale metaforei. Retorii au acordat o atenție deosebită metaforei, pentru că și-au dat seama că o gândire îmbrăcată în metaforă are stil și se ține minte mai bine. În afară de asta frumusețea prin excelență e convingătoare și în fața frumuseții inima se deschide mai ușor și e mai vulnerabilă. Ca să înțelegeți însă diferența dintre un retor și un poet, imaginați-vă doi indivizi îmbrăcați la fel în aceeași metaforă. Retorul își poate da jos haina de pe el și poate îmbrăca alta, poetul însă nu-și poate da jos haina, oricât am trage de ea, pentru că haina aceea este exact pielea și carnea sa. Este ca un melc care locuiește în propriul său trup. Prin metaforă curge sângele poetului sau la fel de adevărat, prin venele poetului curge metafora.

În tradiția definiției există doi termeni ai metaforei între care se face o comparație și un al treilea care face posibilă comparația. În metafora ochi de stele, ochii și stelele sunt termenii comparați, iar cel de-al treilea este strălucirea. Strălucirea este atât de intensă, încât ea devine poetică. Putem spune că strălucirea în acest moment devine lirică, artistică, pătrunde în artă. Am întâlnit în multe cărți metafora iubirii asemenea luminii unei stele care nu se mișcă de pe cer. Dacă arăt unei femei o stea de pe cer care nu se mișcă și-i spun că iubirea pentru ea nu-mi va părăsi niciodată inima, întotdeauna va fi pe cerul inimii mele, steaua pe care o vede aceea femeie, va fi metaforică. Se va simți asta și-n culoarea ochilor femeii care privește steaua. Ori de câte ori o va privi de-acum încolo, o va privi liric. De aceea spun că metafora există în mediul înconjurător.

Scopul acestui curs nu este altul decât a realiza o antologie de metafore care mi-au hrănit imaginația, pentru că eu fac parte din categoria de oameni pentru care literatura reprezintă o altă dimensiune a realității în care tot ceea ce ne definește ca oameni: familia, educația, cultura, religia, statutul social și banii sunt în același raport de importanță. Numai așa îmi pot explica faptul că scriu zilnic și acord timp unor idei, mult mai mult decât ar fi trebuit să acord părinților mei cu care nu am comunicat niciodată de ajuns, poate chiar mai puțin decât am comunicat cu niște străini sau cu niște oameni pe care-i cunosc prea puțin. Numai așa pot explica o stare de fapt că sunt scriitor, o situație de neînvidiat, care nu mi-a adus niciun avantaj față de semenii mei, ci dimpotrivă foarte multe complexe și suferințe.

Retorii împart metaforele în două categorii, metafore in praesentia cum este metafora ochi de stele în care cei doi termeni între care se face comparația sunt prezenți în același context, respectiv ochii și stelele și metafore in absentia în care este prezent doar un termen în context, dar el singur sugerează prezența celuilalt termen, deși acesta lipsește. Dacă spun "albatrosul lui Baudelaire" am

o metaforă a geniului pe care o pricep cei care au citit poezia "Albatrosul" din "Les Fleures du mal". Cei care nu au citit-o nu pricep nimic. În general profesorii de retorică vorbesc despre câteva figuri principale ale stilului, câteva însemnând o mulțime între cinci și maximum zece figuri. Aceste zece figuri ale stilului ar putea fi catareza, anomenația, antifraza, metonimia, sinecdoca, antonomasa, pronominația, silepsa, metalepsa și metafora. În realitate sunt mult mai multe figuri de stil, toate însă realizând o morfosintaxă a metaforei. Dar pe mine nu mă interesează nici morfologia, nici sintaxa metaforei, mă interesează sângele poetului care curge prin metaforă, sau invers metafora curgând prin venele poetului. Dacă pun sub microscop o picătură din metaforă ca pe o frunză, să aflu ce fel de celule conține, abia atunci mă oprii de interesul acestui curs, care este unul eminent fenomenologic ca o atracție acrobatică a unui om care sare într-o piatră. Un asemenea salt în plin îmi exprimă foarte precis poziția și ideologia mea despre metaforă. Teoretic am să dovedesc prin acest curs că metafora este o poartă a metafizicului și a libertății, că tot ceea ce ține de estetica operei de artă se datorează studiului metaforei. Este doar o teorie, aceste pagini sunt doar câteva notițe de lectură dintr-o memorie nostalgică.

Consider acest curs afectat serios de impresie, de aceea nu am să menționez nicio bibliografie pentru că, fiind impresionist în sensul aproape fizic al termenului, este un curs eminent minor, el fiind folositor în cel mai bun caz unui cititor ca un exercițiu din gimnastica metaforei. Un alt motiv ar fi pur și simplu profesional. Fiind cândva profesor am observat de-a lungul anilor că o bibliografie stufoasă nu arată nicidecum cât a citit studentul care a redactat teza, ci dimpotrivă, în mod bizar, cât de puțin original este. Prima impresie este că metafora mă poate face nemuritor în cazul în care eu însumi aș fi o frază. Dacă spun despre mine că sunt cel care sunt, spun de fapt o frază care nu poate trăi în memorie decât printr-o metaforă. Cu alte cuvinte, metafora este pentru text, ceea ce reprezintă tehnica de îmbalsamare a vechilor egipteni și arta lor secretă pentru o mumie.

Una dintre cele mai vechi metafore ale lumii este metafora biblică "La început a fost cuvântul". Cuvântul a fost înainte de istorie, înainte de lume, de tot ceea ce a fost creat. Este o metaforă care mi-a hrănit imaginația dar și multe dintre frământările și ambiguitățile morale și filosofice. Presupunând că această sintagmă nu a fost o metaforă în viziunea evangheliștilor, ci doar o formulă de început în genul "a fost o dată ca niciodată", ea a devenit o imagine artistică în momentul lecturii și vorbesc despre o întrebare istorie a lecturii biblice. De ce s-au folosit evangheliștii de această formulă? Ce-au vrut ei să spună cu asta? Este lumea de esență lingvistică? Este cuvântul înaintea creației? Nu a fost creat cuvântul, a fost de la început lângă Dumnezeu? Toate aceste întrebări care par retorice sunt în esență sursa frământărilor filosofice insolubile, pentru că

(continuare în pag. 4)

nu poate fi pus în ecuație sensul acestei metafore miste-rioase. Pe mine mă preocupă însă care sunt termenii acestei sintagme. Aș putea spune că începutul, originea lumii și a tot ce poate fi cunoscut este unul dintre termeni, cel de-al doilea termen fiind însuși cuvântul, dar cel de-al treilea termen cel care hrănește comparația este într-adevăr o provocare. Ce-ar putea face asemenea originea, începutul și cuvântul? Comunicarea? Începutul nu se poate exprima decât prin cuvânt. Începutul lucrurilor este însuși cuvântul iar lumea și tot ce poate fi cunoscut nu se poate realiza decât prin cuvinte. Este ca și cum aș pătrunde într-o lume și mi s-ar cere un pact. Iată ești în lumea romanului, încheie acest pact cu autorul, în lumea în care pătrunzi poți întâlni personaje cu însușiri neobișnuite, poți să întâlnești o ființă după chipul și asemănarea ta, deși nu ești tu, chiar dacă citești despre nașterea ta, și ai o mulțime de asemănări și coincidențe, nu ești chiar tu, este reflexia ta dintr-o carte, reflexia ta din imaginația unui autor. Dacă cineva citește în acest moment aceste cuvinte și spune: "Iată acest om filosofează", greșește flagrant pentru că eu nu filozofez, mai mult consider că filozofia nu are monopolul gândirii, și mai mult, din filozofie nu rămâne mare lucru decât teoriile care au îmbrăcat haina metaforică. Altfel spus, filozofia este importantă, interesantă în măsura în care știe să devină literatură. Fără Marcel Proust cu romanul "În căutarea timpului pierdut", Henri Bergson cu marile lui descoperiri psihologice la nivelul conștiinței imediate ar fi fost un mare și minunat filozof anonim. Mă îndoiesc că studenții filologi europeni îl citesc pe Henri Bergson, dacă știu ceva despre el, au aflat mai degrabă din romanele proustiene care consumă o singură zi din existența unui personaj, realizând dintr-o realitate imediată, un caleidoscop epic de sute de pagini care povestesc un singur moment sau, dacă nu au citit nici aceste romane, probabil mai mult ca sigur au aflat de la alții sau de la televizor.

Revenind la cuvântul care a fost la început înaintea istoriei și înainte de om, văd două valori esențiale în oglindă literară. Unul este pactul care ți se cere la începutul cărții și al doilea este misterul pe care eu l-am transformat în orgoliu. Dacă pătrunzi într-o carte trebuie să accepți această înțelegere, dar și orgoliul nemăsurat al unui scriitor care crede că poate exprima prin cuvinte inexprimabilul. Altfel spus, dacă există ceva care nu se exprimă prin cuvinte, nu se poate exprima nici prin altceva, nici printr-o alta materie sensibilă, cum e mișcarea grațioasă a corpului, culoare sau sunet, piatră sau reprezentare dramatică. Dacă Dumnezeu nu se comunică prin cuvinte, nu se poate comunica nici prin altceva. Dar Dumnezeu se comunică prin cuvinte și există mulți oratori de calitate în biserici care fascinează vorbind o oră întregă despre nimic, dar pot pe de altă parte să cuprindă într-o singură frază misterul sau înțelepciunea unei pilde. Dacă citești Biblia și silabisești "La început a fost cuvântul" trebuie să înțelegi că ți se cere un pact, să ai credință și să fii conștient că aceste cuvinte vin de la Dumnezeu. Păstrând proporțiile naturale un scriitor care te invită în cartea lui, în lumea din cartea lui, îți cere un pact, să fii conștient că intri într-un ținut literar și că în acest ținut poți întâlni exprimat prin cuvinte și ceea ce n-ai visat să exprimi vreodată. Mai există o impresie care mi-a hrănit frământările și neliniștile, hai să le numesc teoretice. Dacă la început a fost cuvântul nu este o simplă formulă de început, ci este chiar o metaforă și dacă la originea cunoscutului a

existat cuvântul, atunci nici Dumnezeu nu poate schimba asta. Dacă este așa, fără să urmăresc o logică ieftină despre atotputernicia lui Dumnezeu, intuiția mea literară îmi arată cu degetul momentul în care Zeul Zeilor rugat să intervină în favoarea troienilor a luat o moiră ca pe o balanță și a măsurat destinul bătăliei de la Troia și a ridicat neputincios din umeri pentru că moira s-a înclinat în favoarea aheilor și a grecilor. Nu vreau să spun că Dumnezeu este neputincios în fața cuvintelor și nu mă interesează acest adevăr pe care-l las în grija preoților, dar scriitorul este. Este neputincios în fața cuvintelor până câștigă avantajul inspirației. La fel ca moirile, cuvintele sunt legi fundamentale ale universului literar, a ceea ce scriitorul desprinde din haos, dar nici scriitorul nu poate încălca aceste legi fără să plătească un sfârșit tragic.

Din punctul de vedere al metaforei, genurile literare sunt o problemă minoră. Metafora transcede genurile literare și nici nu se sinchisește de ele pentru că nu se poate închipui un gen literar fără metaforă. Metafora este substanța spațiului artistic. Teoria contemporană a genurilor literare are o sorginte naturalistă. Teoria genurilor și speciilor animaliere a fost suprapusă mecanic peste formele literare, astfel încât s-a putut vorbi la un moment dat despre genul liric, epic și dramatic. Suprapunând mecanicul peste viu poți ajunge la efecte hilare, dac-ar fi să acceptăm definiția dată de Bergson în "Le Rire". Căutând genul literar, ajungi să te bufnească râsul. E ca și cum am căuta genul feminin, masculin și neutru în morfologia literară. De exemplu, am citit cartea unui cunoscut estetician german împărțind foarte riguros genurile, vorbind despre o poezie lirică epică, o poezie epică dramatică, o poezie dramatică lirică și dramatică epi-că. Genurile nu se pot împărți riguros ca niște specii de plante și animale. Se pot face distincții didactice. Poți să vorbești despre genul liric, care este genul muzicalității interioare a versurilor, genul poeziei, locul în care limbajul își câștigă cea mai importantă densitate metaforică și o altfel de logică, poetică prin excelență. Poți să spui de exemplu că există genul epic care presupune narațiune, proza ca discurs, existența unui narator, a personajelor, a unei acțiuni care imită viața, altfel încât să se realizeze o lume credibilă. Epicul ar putea fi genul literar al cauzalității dintre evenimentele care realizează subiectul. Poți să faci distincția genului dramatic care folosește dialog ca discurs și care le înglobează pe celelalte genuri, folosind pentru piesa de teatru mai multe arte, mai multe discipline care realizează același produs sincretic și deosebit de complex, piesa de teatru presupunând arte complementare literaturii cum ar fi arta dialogului, scenariul, scenografia, muzica, jocul de lumini, coregrafia etc. La începutul literaturii toți, indiferent ce scriau, erau numiți poeți. Genurile literare pentru arta literară sunt niște instrumente de tortură.

(va urma)

Dumitru ANGHEL

SUNTRACK de Radu AFRIM

Festivalul artistic “Zile și nopți de teatru la Brăila”, aflat la a X-a ediție, cu o structură de repertoriu derulată pe 13 spectacole, în perioada 19-25 septembrie 2016, a... debutat luni cu premiera “**SUNTRACK**” (“În căutarea sunetului pierdut într-un oraș cu soare”), în regia și pe un scenariu semnate de Radu Afrim, în tandem cu o scenografie inspirată și modernă, chiar prea... modernă pe alocuri, gestionată de doamna Irina MOSCU. Această nouă sărbătoare de suflet a Thaliei reunește trupe de actori din țară, parteneri ai Teatrului brăilean “Maria Filotti”, în trei locații (Sala Mare, Sala Studio și Sala Avangarde) ale somptuosului edificiu cultural, modernizat de curând, clădire de patrimoniu național, Teatrul Comunal Rally, construit pe la 1850 de un celebru arhitect vienez. Premiera “Suntrack” a fost așa-zisă... **uvertura** jubiliarei ediții a Festivalului de artă dramatică, sub genericul tematic “**Teatru, între Poveste și criză**”, inspirat ales de Directorul Festivalului, Lucian SABADOS, managerul instituției artistice de la mal de Dunăre, care a păstrat structura organizatorică a evenimentului, așa cum a fost gândită în urmă cu zece ani de doamna Veronica DOBRIN, inițiator al acestui proiect cultural.

Revenind la spectacolul de luni, 19 septembrie, în Sala Mare a Teatrului “Maria Filotti”, aplauzele unui public avizat și responsabil au răsplătit inițiativa tematică a scenariului și formula regizorală a domnului Radu Afrim, ușor atipic și cu o îndrăzneală tentă de risc; de altfel, în nota și apetențele sale regizorale de creator original, fără vreo strădanie de a găsi, de a construi interpretări critice favorabile și cu doar vagi adieri de... “și, ce-o să-mi faceți!?” **Scenaristul** Radu Afrim a ales Brăila cu Istoria și trecutul său cultural și s-a oprit la una dintre laturile reprezentative, “**Muzica**, și nu întâmplător, pentru că emblema culturală definitorie a orașului de la Dunăre rămâne muzica, iar argumentul cel mai convingător îl constituie perenitatea acestei arte pe aceste meleaguri, cu referiri contemporane la dimensiunea națională a Festivalului de Canto “Hariclea Darcée”. Nu întâmplător, Brăilei i s-a spus cu respect și admirație “**Mica Viena**” iar brăilenilor li s-a atribuit măgulitorul cognomenul “**napolitanii de la Dunăre**”, iar în Palatul Lyra activau într-o vreme două sau trei orchestre simfonice, ori au învățat și apoi au cântat pe scenele lumii nume de referință ale artei cântului. Regizorul Radu Afrim a ales, pentru magia veselă a spectacolului “Suntrack”, secvențele mai... pitorești ale vieții muzicale locale, cu ingredientele ei savuroase din aria etnică, pe partitura unui **burlesc** cu viziuni feerice, luminoase ori grave. Reprezentativă pentru istoria **Ibrailei**, multitudinea etnică, turci, greci, mai vechi dar și cei noi, de prin anii ‘50, **partizanii**, lipoveni, evrei... au asigurat spectacolului un umor antrenant, dar au sugerat voalat și aspectul social, nu tocmai vesel, deloc optimist al Brăilei de azi, cu problemele sale de tot felul și cu toate speranțele cam prea repede irosite și după integrarea europeană. Este foarte posibil ca domnul Radu Afrim să fi notat nostalgic și vremu-

riile mai pozitive din trecutul nu prea îndepărtat când, între cele două Războaie Mondiale, în portul prosper de la Dunăre se stabilea prețul grâului pentru Europa.

Realizator, total, autor din aria genului literar dramatic în... “premieră” absolută, semnatarul “**vo-devilului**” literar-muzical-coregrafic și umoristic “Suntrack”, și regizor obișnuit cu astfel de... isprăvi teatrale, uneori la limita de risc, între adulație și “**tabu**” oficial, domnul Radu Afrim și-a asumat rolul de “vioara întâi” într-un “concerti tutti” de spectacol teatral, secondat cu brio într-un “pas de deux” de scenografia inspirată, convingătoare și, uneori, “moltovivace” a doamnei Irina Moscu, în toate compartimentele sale de referință: decor, mișcare, peisagistică, grafică, sonorizare, cu destule excese în materie de decibeli, lumini și suspans condimentat cu muzica dată tare și chiar cu scene... pseudo-deochiate dar la limita decentă a unui limbaj licențios, care a înlăturat, subtil și elegant, posibile reacții dezaprobatoare cu aplauze și haz vesel și încurajator. Duetul artistic Radu Afrim - Irina Moscu a avut tactul și spiritul selectiv **să cearnă**, din noianul de întâmplări, personaje, ipostaze și posibile... ifose incommode demersului lor artistic, tocmai ceea ce le putea compromite bunele intenții evocatoare despre **o Ibraila** de altădată, fără sloganul ușuratic și pamphletar - persiflant... “La noi, la Brăila / La tanti Elvira”, ori “Terente și Didina se plimbă cu mașina...”.

“**SUNTRACK**”, un exemplu de teatru de avangardă, modern, atipic în câteva compartimente de gen, dar având girul calității și al bunelor intenții, prin deschiderea cu care a încurajat, într-un spectacol de-o asemenea anvergură culturală și artistică, pe lângă actorii profesioniști ai teatrului “Maria Filotti”, și a unui grup entuziast de **colaboratori**, elevi

(continuare în pag. 6)

de la Liceul de Arte "Hariclea Darclee" sau de la Colegiile "Bălcescu", "Murgoci" și "Economic", sau... "artiști amatori". Sub aceste generoase auspicii artistice, au evoluat, cu girul performanței actoricești, profesioniștii: **actorul Alin Florea**, pe o partitură în **piano-forte** în rolul **Regizorului** cu o gamă cremoasă de interpret de elită, cu o prestație de zile mari, în compania grupului de tineri elevi, care au avut ce învăța de la actorul talentat și inteligent, autorul unor originale și surprinzătoare... "găselnițe" spirituale provocatoare de aplauze și hohote de râs în rândul spectatorilor; **actrița Narcisa NOVAC**, în rolul **Scenografei**, cu apetisante și ușor îndrăznețe ipostaze scenice, la limita elegantă dintre... "atac la podoare", mai mult mimată decât evidentă, și reacții de spectator, care a venit la teatru cu intenția de a-și depăși propriile inhibiții; **actrița Corina Giorgiana Bors**, cu o prestație în allegrovivace, cooptându-le și pe dansatoarele Alexandra și Andreea, în tablouri vivante de can-can, Cabaret parizian de secol XIX, și viziuni grafice de Toulouse-Lautrec; **actorul Valentin Terente**, acoperit emblematic de aura haiducului din Bălțile Brăilei și Comorofca, și care, cu profesionalismul staturii sale artistice, a sprijinit demersul figurantei Issac Nadejda, alias Doamna Nadia, pe ritmul inconfundabil al muzicii lipovenești, născută din nostalgia întinderilor nesfârșite din Taigaua siberiană. Nu pot trece peste tablourile vivante și fascinante, postate strategic de scenografia doamnei Irina Moscu, cu alți **figuranți** din zona etnică a Ibrailei: talentatul interpret la mandolină, **turcul CARAMALNÎ Nigeri**, cu acorduri vesele de Bosfor și Dardanele; **grupul vocal rural** din zona Măcinului, alcătuit din trei bătrânele și un sfătos și talentat rapsod popular cu un nume-simbol, **Vasile VENIN**, interpretând "Balada șerpelui"; ori carismatica Valeria URSAN, purtătoare de nostalgice "**comori**" istorice și culturale brăilene, reprezentanta **armenilor** de la Dunărea de jos, care a interpretat, cu aplomb și revoltă, în limba turcă, o baladă despre tragedia poporului său, în pogromul din 1915.

Și, nu puteam neglija pagina cea mai vivace, de o tonică expresivitate, a Grupului de elevi-artiști, care a salvat atmosfera de vremuri de altădată, nu întotdeauna fericită și fastă a Brăilei, agravată și de avataruri contemporane, cu aerul ușor frivol, asezonat cu naive excese de comportament rebel și aluzii licențioase, salvate de hazul și aplauzele indulgente dar entuziaste ale publicului spectator. Au evoluat tinerii... "actori": **Mihai JALBĂ**, cu chitara sa ușor dezacordată dar antrenantă, cu care a acompaniat-o pe volubila și talentata **Irina ANGHEL**, într-o prestație meritorie cu melodia "YOUTH", simbol al tinereții năvalnice, sentimentală și "pusă pe fapte mari", în ideea unei viitoare profesii scenice; **Doru CIUTACU**, simpaticul și imprevizibilul... "actor", cu... "părul-căciulă", după vesela "apostrofare" a actorului Alin Florea; **Andrei MORARU**, recitatorul talentat, în duet scenic cu Irina Anghel; și, în finalul fulminant al spectacolului "SUNTRACK", Florin STAN, autorul versurilor pe ritmul antrenant, în atmosfera unei săli cu muzică DISCO, al unui recital HIP-HOP, și în aplauzele furtunoase ale spectatorilor brăileni.

"Suntrack", un spectacol-reper pentru dimensiunea artistică de excepție a Festivalului "Zile și nopți de teatru la Brăila".

CUM ALEGEM DRAGOSTEA de Dumitru BARĂU

Romanul „Cum alegem dragostea”, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, 412 pagini, 2016, semnat de scriitorul Dumitru BARĂU, este o caldă, sinceră și emoționantă carte închinată părinților, în egală măsură mamei și tatălui, pe care o alătur, fără rezerve, temei epice a adorației materne, mai ales, modelelor de-o diversitate convingătoare din literatura universală și din cea română. Pentru a fi explicit, mă opresc la varianta lirică, cea mai la îndemână cititorului: „Pe malul apei se-mpletesc / Cărări ce duc la moară / Acolo, mamă, te zăresc / Pe tine-ntr-o căscioară / ... / Tu torci. Pe vatra veche ard, / Pocnind din vreme-n vreme, / Trei vreascuri rupte dintr-un gard / Iar flacăra lor geme” („Mama”, de George Coșbuc), dar amintesc și modelul epic al Smarandei Creangă, imaginea-simbol a iubirii filiale, divinizată de Nică a lui Ștefan a Petrei din Humuleștii „Amintirilor din copilărie”, capodoperă a literaturii române, care nu prea mai are loc în manualele școlare de azi, „atac” imoral și periculos la adresa educației generațiilor de copii, așa cum se întâmplă și cu opera literară a unor Eminescu, Alecsandri, Coșbuc sau Marin Preda, Zaharia Stancu...

Noua carte a domnului Dumitru Barău, cu un titlu-metaforă provocator: „Cum alegem dragostea”, a ales să facă din iubirea pentru părinți un subiect de proză, pe care l-a poziționat în parametrii moderni ai *literaturii-spectacol*, o epică cu introspecții lirice, care-l plasează pe scriitorul brăilean între două ipostaze sentimental-literare: *poezie* și *proză*, din care a rezultat o lume și o atmosferă autentice, pe un palmares editorial de referință pentru profilul său de creator: volumul de versuri „Anotimpul visării”, debut editorial, 2009, cu o candoare lirică de adolescent, când îndrăgostit, de natură sau de iubita sa; când trist și melancolic, bulversat sufletește de meditații existențiale și de întrebări fără răspuns; sau riscând confesiuni, ori laice, ori în dialog cu Divinitatea, din care citez doar două versuri din poemul „Insomnii”: „Toată noaptea mi-am spălat sufletul / cu norii întunecați ai neliniștei”. Apoi volumul de proză scurtă „Casa umbrelor”, remarcabil pentru o componentă definitorie a stilului prozei sale, rezultată din structura, din „arhitectura” schițelor și nuvelelor: *finalul!* Sfârșitul, încheierea întâmplărilor este șocant, neașteptat, imprevizibil, ca instantaneul unui *blitz-foto*, cu reacții „la minut!”, printr-un *click* narativ abrupt, ca în literatura romanelor polițiste sau în tehnica cinematografică a filmelor de acțiune, cu valoare de *concluzie-impact!* Iar între aceste două cărți, un al doilea volum de versuri, „Vis albastru, Emeli”, confesiuni lirice semnate de un poet ardent și suav în lirica sa de o extremă finețe.

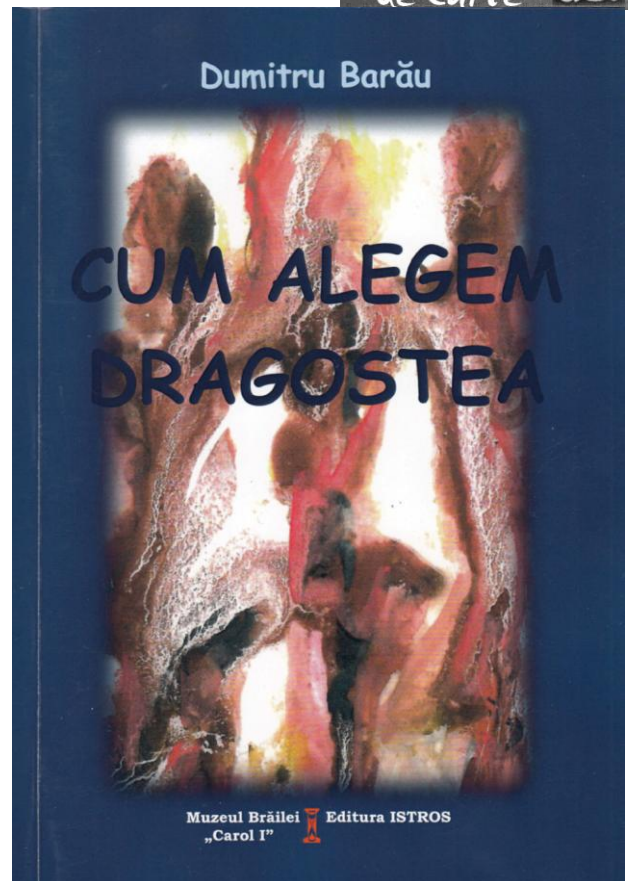
Romanul „Cum alegem dragostea”, cum îl numește, cu grație și... cu iubire, prozatorul Dumitru Barău, este o monografie sentimentală, cu datele unei „*cronici de familie*”, din vremuri cuminiți și idilice, într-un stil convingător, în care am descifrat și fraza stufoasă sadoveniană, și oralitatea intimă și ușor ironică a povestitorului sfătos și fabulos de la Humulești, într-o alternanță vivace cu rigoarea arhivarului, reunite într-un *tutti* tonal preclasic „Stabat Mater”, din compozițiile vocal-simfonice semnate de Palestrina sau Josquin des Prés. De pildă, în portretul personajului principal, Ion, nume de referință în onomastica ortodoxă și laică românească, tatăl, sunt relevante și... ușor docte, trimiterile lămuritoare: „Așezarea a fost atestată documentar de un *privilegiu* comercial acordat unor negustori din Transilvania, de Ilieș Voievod, fiul lui Alexandru cel Bun, în 9 aprilie 1433...” (pag. 12), ca-ntr-o lucrare științifică originală și autentică, imposibil de a fi acuzat de... *plagiat*, ca în spectacolul mediatic al *doctorilor* orgolioși de pe piața inteligenței românești contemporane.

Tentația documentului autentic, uneori „*rece*” și lipsit de fiorul ineditului incitant, este rapid înlocuită cu amănunte de o caldă intimitate, cu aura ușor naivă a frumuseții sufletești, neîntinată de ipocrizia și ifosele fără acoperire. Astfel, în portretul *Mamei*, personajul emblematic al romanului, este dominantă o viziune esențialmente sentimentală, bazată pe alternanță între *ficțiunea impersonală*, specifică genului epic cult și ecoul, reverberația dominantă a *amintirilor personale* ale autorului, cu grijă pentru o psihologie plauzibilă: „Cea mai familiară imagine a mamei este legată de momentele când reușea, pentru o vreme, să fugă din lumea ei reală, pentru a făuri închipuiri născute din lumea cărților citite sau din visele ei. Citea mult...” (pag. 8).

Mama este un personaj delicat, cald, iubitor, cu o percepție anume în a-și educa feciorul: „Dacă vrei să fii mulțumit, trebuie mai întâi să-i faci pe alții să se simtă mulțumiți” (pag. 9); dragostea pentru copilul său este dominantă: „Mă străngea la piept, până când ochii ei luminoși se închideau, scăpând pe la colțuri câte o lacrimă”; sau: „- Știam că ai să vii!” (Ibidem), de undeva, de la școală, de oriunde, pe coordonatele stilistice ale unei obsesii materne.

Cu adevărat, *arta portretului* este convingătoare în literatura scriitorului Dumitru Barău și cu totul originală, pentru că se menține constant într-un spațiu al verosimilului, pe care-l înnobilează cu proiecții și antecedente biografice, chiar dacă sentimentul identificării totale pare să-l îndepărteze de ficțiunea generalizatoare și adaugă o vagă undă de... „*Jurnal*” și o senzație de supradozare a liricului, evident desigur în cărțile sale de poezie.

Scriitor modern de secol XXI, modifică *scenariul „Amintirilor”* sale din copilărie, înlocuind uneori efectul provocat de cauză, ca în tehnica literaturii de ficțiune, cu elemente-probă dintr-un „*curriculum vitae*” încărcat de elemente probatorii, dintr-un proces de paternitate. În același registru compozițional se recompune și portretul tatălui: „Era un tip jovial, cu niște ochi, aparent banali, dar foarte

expresivi, când trebuia să exprime blândețea sau iubirea... Pentru el și pentru mama, copiii deveniseră unicul scop al vieții”; variațiuni pe aceeași tehnică portretistică, sedus de mereu alte nuanțe, pe care domnul Dumitru Barău le reconstituie cu simț narativ, cu o octavă necesară pre-siunii sentimentale: „Pe scena vieții, tata era un actor sânguinos și talentat..., pentru că l-am văzut interpretând mai toate ipostazele pe care marele regizor, viața, le cere unui om... l-am văzut râzând, când sufletul îi plânge, și l-am văzut plângând, copleșit de revărsarea tumultuoasă a unei bucurii neașteptate” (pag. 10).

Tehnica narativă, salvată de-o inteligență selecție și dintr-o elegantă direcționare spre ceea ce ar putea fi un *scenariu biografic*, conferă calitatea de *roman*, ca specie a genului epic cult de mare întindere, cu valențele Faptului Divers ridicat la rang de Eveniment din orice posibilă biografie și din orice timp sau loc, ori posibilă perspectivă. Amănuntele năucitoare, de-o melancolică expansiune sufletească, conferă, în ciuda *riscului*, pe care și l-a asumat prozatorul, inconștient sau deliberat, tocmai *șicul* epic al cărții sale.

Și așa mai semnala o echilibrată manieră de a stăpâni presiunea întâmplărilor și toată tevatura narativă din această carte, pusă pe seama unei galerii de personaje, adiacente scenariului principal, dar de-o amploare uneori egală cu a celor doi eroi de prim-plan. Sigur, sunt sesizabile diferențierile, chiar dacă și

(continuare în pag. 8)

personajelor din plan secund autorul le-a adăugat o aură de simpatie și de complicitate sentimentală.

Există în romanul „Cum alegem dragostea” un număr mare de astfel de personaje secundare, pe care Dumitru Barău le-a încadrat în parametrii unei generozități calde și blânde de moldovean-sadea, cărora le-a protejat și le-a individualizat personalitatea cu o anume molcomă și iubitoare simpatie... În cele 412 pagini, a găsit pentru toți eroii săi literari toate ingredientele biografice, de toate nuanțele și de toate hachițele, din care parcă n-a lipsit nimic, nici A.D.N.-ul personalității genetice, nici grupa de sânge și nici numărul de la pantofi?!

Prozatorul Dumitru Barău este un *portretist* de-o finețe direcționată spre arta plastică a „Anemonelor” lui Luchian sau, când sufletul său... „o ia razna!”, a unor El Greco sau Chagall, ori pe acordurile vivante din lucrarea simfonică „Tablouri dintr-o expoziție”, de Modest Musorgski. În planul fluidității epice, linia melodică a prozei sale are gravitatea barocă a amănuntului, uneori în exces, balzaciană, dar își controlează decent ritmul narativ și trece nonșalant spre sincopile verbale ale unui Marin Preda sau Eugen Barbu. Se păstrează în parametrii stilului său inconfundabil, pentru că fluența întâmplărilor are ceva din învolburarea năvalnică a „Vltavei” lui Bedrick Smetana, pe care tot prozatorul, născut în Adjudul Moldovei, știe să-i pondereze curgerea, potolindu-i încrâncenările de tot felul, într-un registru delicat, populat de fantasmе infantile din retrospectiva amintirilor. De fapt, un tip de... „tampon” și „o frână de serviciu”, care-l scutește pe autor de reevaluări incomode, când simte presiunea impulsului familial al întâmplărilor. Fenomenul-*blitz* se petrece doar atunci când cele două personaje principale năvălesc intempestiv peste amintirile copilului de altădată, dintr-o viziune esențialmente sentimentală, ca o reacție de contextualitate. Echilibrul se restabilește prudent, aproape inconștient, când Dumitru Barău întrerupe fluxul emoțional, ca o eliberare de o mare obsesie, al unor scene, întâmplări sau personaje, cu rezerve elegante, sfătoșenie și o anume, calculată, detașare.

TELEVIZIUNEA
LITERARĂ

www.televiziunealiterara.ro

tvbucuresti@yahoo.com 0722.410.597
0740.370.665

Marius CIOAREC

CONFESIUNI...

- Mă doare pasul retrograd pe care-l fac adeseori călcând pe drumurile desfundate ale trecutului...
- Mă doare talpa care pășește pe cioburile inefabile ale destinului...
- Mă doare mâna care atârnă inertă pe albul imaculat al hârtiei ce-mi așteaptă netăgăduit confesiunea...
- Mă doare clipa în care îndrăznesc să visez...
- Mă doare lacrima ce curge destrăbălat, asemenea unui pârau fără de albie...
- Mă doare ochiul pironit canonic asupra cerului atemporal...
- Mă doare zâmbetul adresat unei priviri împietrite
- Mă doare geamătul sfâșietor al fluturilor încarcerați în stomacul constipat...
- Mă doare ridul săpat în obrazul abrupt, precum un tranșeu care păstrează aprinse vestigiile unui trecut tenebros...
- Mă doare sărutul uitat pe buzele exfoliate de intemperii efemere ale dragostei...
- Mă doare glasul emaciat de strigătele surde îndreptate către prezumtivul demiurg...
- Mă doare privirea translucidă care străbate neostoit orizonturi crepusculare, difuze...
- Mă doare fiorul care traversează propria-mi existență transcendențială...
- Mă doare gândul temerar care survolează neîncetat eul meu infatuat...
- Mă doare ritmul galopant și inocent al inimii...
- Mă doare cugetul împovărat de multitudinea păcatelor laice...
- Mă doare sufletul trădat de angoasele sale stări de transumanță afectivă...
- Mă doare scrâșnetul care reverberează în pereții scorojiți ai conștiinței...
- Mă doare vena umflată superfluu de sângele arogant...
- Mă doare pântecul excedentar care înghite hulpav neobositele și interminabilele dorințe...
- Mă doare verdele ochilor, înecați de prea multe ori de șuvoiul tulburător al neîmplinirilor...
- Mă doare spiritul veșnic tânăr, ireversibil căutător al esteticului și al armoniei...
- Mă doare creasta răscoită a gândurilor controversate...
- Mă doare pasiunea cu care-mi iubesc viața și... orgoliul vanitos...

Nicolae VĂLĂREANU SĂRBU

Sufletul se smulge din trupul de trestie

Culoarea
cu nuanțe calde și reci lunecoase aidoma gheții
se varsă-n tonalități ce absoarb gradat lumina.
O temperatură prea îndrăzneată nu se poate
manifesta.
Dumnezeu are punctele sale de control.

Culoarea se înfrumusețează pe sine și-și este de
ajuns,
pe aripile ei se multiplică și străluce,
întunericul bănuie și el nuanțe flexibile.

Sub aure galbene se-nfășoară întregul ca un cristal
lichid
sufletul se smulge din trupul de trestie,
capătă respirație de zbor.

Apele curg peste comori luminiscente și pașnice,
pietrele lor sună a cântec cu înălțimi de mireasmă.

Nu te grăbi,
te poți descoperi din ce n-ai fost,
vei fi un simbol ce topește-n sânge orice culoare.

Mă rog pentru tine

Sub plapuma păcatului
nu mă sfiesc să-l recunosc de la început
fiindcă de la început este
ca un semn de întrebare fără răspuns.

Spune-ți ce să fac
cum să mă rog mai eficient,
să fiu iertat de tot ce n-am făcut ori am făcut
cu păcat dobândit.

Privesc pe geamul recunoștinței
cu sufletul viu
ca un călugăr din chilia întunecoasă
unde numai lumina dumnezeiască pătrunde.

Mă rog pentru tine neamul meu
mai sărac decât mine,
mai oropsit decât mine
pentru ieșirea la lumină
și izbăvirea de trădători și împalatori
pentru pacea și bucuria sufletului
care te înalță prin veac
împlinit
cum a mai făcut-o.

Se plimbă tăcerea prin gânduri

Umbre de fantome fâlfâie prin castel.
Trec dintr-o cameră într-alta cu volte
de aer în mișcare.

Ușile se deschid singure și se aude
cum prind putere.

Pereți par a fi liniștiți.

Simt cum noaptea se curbează, cum se stinge.

Stelele își îngroapă-n bolta cerului colțurile
fiecare-și ocupă locul în constelația veche.

Se plimbă tăcerea prin gânduri
luna le grăbește.

De lumina lor m-ar găsi împreună cu tine
ar fi o minune.

Noaptea ajunsă pe buza rece a izvoarelor
se crapă sub greutatea dimineții,
soarele dă din vâsle să sosească
de dincolo de mări.

Înger în cer

Ce se întâmplă dacă o mamă își pierde copilul
printr-o întâmplare stupidă
nebănuită de nimeni?

Ai spune că așa e voia Domnului
cu îngerii pământeni,
dar nu mai ești convinsă
că voia lui este dreaptă
și nu o greșală divină.

De aceea Dumnezeu lăcrimează și el
și te întărește-n crez
să-l păstrezi în gând,
înger în cer.

În ochii mei se scaldă imagini

Se lasă seară și peste sufletul meu înnorat,
gândurile odihnesc în firida memoriei,
n-au răbdare să ardă și zboară.

În ochi mi se scaldă imagini
străine de tot ce înseamnă sânge aprins.

În piept să-mi fie inima ori în afară, nu știu;
cineva o chemă ori o hulește,
miezul noapții abia-i închide ferestrele.

O încetinire de ritm ca într-o tăcere a fibrelor,
lasă timpul s-alunece peste trup,
de pare că m-ating vechile iubiri
și nu pot să intre, la porți sunt zăvoare.

Doamne, noaptea asta e prinsă-n țâțâni grele,
de nu o răzbește ploaia, nici vântul,
dimineața e mohorâtă cu iubirea mea cu tot,
o bucurie tot este,
au ieșit la vedere salamandrele.

Adrian CREȚU

în orașul de provincie copleșit sub soarele nemilos de iunie

în orașul de provincie cu două catedrale falnice
erectate nemilos chiar în inima lui
oamenii se târâie, abrutizați de soare,
pe asfaltul moale
transpirându-și în tăcere viețile goale
pe strada principală

în orașul de provincie cu singurul său cinematograful -
mișună nestingheriți șobolani uriași
și câțiva adolescenți excitați se pipăie febril pe întuneric
și mănâncă popcorn din pungile jumbo size

în orașul de provincie o pisică târcată
se furișează pe lângă zidul crăpat
al unei alimentare -
e atât de slăbită încât i se văd coastele
și burta îi e lipită de șira spinării -
doar foamea i se mai vede
în ochii lărgiți de frică
în drum spre tomberoanele de gunoi

în orașul de provincie copleșit sub soarele nemilos de iunie
deznădejdea se insinuează parșiv peste tot
în betoane, în blocurile coșcovite
în magazinele de haine second-hand
și în tăblăria încinsă a mașinilor grăbite

în orașul de provincie uitat de toți zeii
și demonii creștinătății
în care visele au murit de mult
singura luptă demnă de a mai fi purtată
este să nu-ți pierzi mințile
să ajungi întreg până la dimineața zilei următoare

urbancolia

poem recenzie

mi-a luat o după-amiază întreagă
o bucată bună din seară
4 cafele și aproape un pachet de camel galben
să dau gata **Urbancolia**
lui dan sociu

intoxicat de cofeină și nicotină
am luptat câteva ore bune
cu această lungă diaree existențială
de vreo 200 de pagini
despre dragoste, singurătate și delir

pe la începutul serii
pe când mă apropiam încet
de finalul romanului
mi s-a aplecat de la prea multă cafea

și a trebuit să cobor la cramă
de unde m-am aprovizionat
cu trei sticle de vin
pentru a face față restului de lectură
și ce mai rămăsese din zi

dar e prima carte adevărată
pe care am citit-o
în ultimii șase ani
lucru care nu mă lasă deloc indiferent

senzație

uneori
mi se strânge inima
atât de tare
în piept
încât nu mai pot
respira

atunci îmi vine să smulg
pielea
de pe mine
să ajungă aerul
mai ușor
în suflet

invitație de dragoste

hai pe la mine deseară -
nu te-am mai văzut de mult

adu toate spaimile și îngrijorările tale -
voi râde cu poftă de ele mai încolo

invită-ți și demonii la mine
ca să mă distreze cu cele mai mari lașități ale tale

vino și cu speranțele tale de viitor
ca să îți leucid una câte una
și-apoi să plângem împreună după ele
îndelung

îndrăgostește-te nebunește de mine
și-ți promit că mă vei părăsi furioasă și dezgustată
la următoarea lună plină

adu și câteva întrebări despre viață și moarte
pe care o să le discutăm amândoi
după ce ne futem
și apoi să le ignorăm răspunsurile înțelepte

mai ales, nu uita să cumperi niște vodcă pe drum -
o s-o amestec cu suc de portocale
ca să mă îmbăt porcește când o să mă satur de tine
și de reproșurile tale

Ionel NECULA

Emilian Marcu – sonete glazurate

Despre scriitorul Emilian Marcu am mai scris – nu cât mi-aș fi dorit și cât ar fi meritat, dar l-am ținut în grații receptive și m-am pronunțat deseori asupra lucrărilor care au ajuns pe masa mea de lectură. Am scris despre proza sa, despre romanul în patru volume **Suburbii municipale** și-am fost fascinat de ultima sa ispravă narativă, **Tobele mute**, care mi-a permis să-l includ în galeria marilor romancieri, care ventilează imaginarul narativ contemporan.

Emilian Marcu este un scriitor polivalent. S-a remarcat ca un poet de o mare sensibilitate, ca un critic literar activ, care dă seama de fenomenul literar românesc contemporan și, cum spuneam, ca prozator care are știința construcției romanești. Este, nici vorbă, o conștiință cu mare trecere în cadrul breslei scriitoricești și cu multe recunoașteri publice.

Recent văd că și-a adunat sonetele, de pe unde le-a risipit de-a lungul anilor, într-o alcătuire distinctă, **Supliciu norilor** (Editura Princeps. Multimedia, Iași, 2016). Regăsim în această alcătuire toate sonetele sale, pe care le grupează în trei diviziuni: *Supliciu norilor*, *Prin virginale sensuri* și *Tăcerea din ferestre*, toate la un loc, adăugate, însumând 166 de sonete. Cu aceste active în palmares cred că Emilian Marcu trece în rândul celor mai productivi sonetiști români și mai cred că viitoarele antologii îi vor rezerva un capitol consistent, care să-l consacre în istoria sonetului românesc

Cel mai adesea, sonetele lui Emilian Marcu au ca pretext tema iubirii -calde, glazurate și sfielnice- cu frăgezimi cronotopice (cronos-timp, topos-loc) vibrante, izomorfe și cremoase, cu ecouri amintind de candorile vechii poezii persane, din valea Șirazului cald. De altfel, spațiul și timpul alcătuiesc cele două axe rectangulare ale încadrării demersului poetic Firește, cadrul spațial este altul decât cel invocat de poezii persane; nu mai este adumbrat de chiparoși, de palmieri, sau de mandarina încărcăți cu flori colorate, dar nici nu lipsește mirozna florii de cireș, sau gutuile, care *sparg geamul subțiat de fire*, *ramura de salcâ în tainică vibrare* „parfurmile mute din floarea de cicoare, lanul de secară dat în pârgă – elemente ce alcătuiesc un peisaj mai apropiat de toposul românesc.

Nici factorul timp nu este ignorat de autor, cel mai frecvent regăsindu-se sub forma edulcorată a melancoliei, a nostalgiei, și a regretului după momentele de tainice și edulcorate reverberații emoționale, sentimentale, afective și pasionale. Uneori crede că *trecutu-i un morman de zgură*, alteori recunoaște și simte cum *Tristeți din alte veacuri m-așteaptă-n priveghere/ Supus le sunt în toate, damnat mereu, mereu/ Pe frunza toamnei, bruma lucindă de mistere/ Mă-mprejmuie. Eu totuși, iubirii-sunt lacheu (Tristeți din alte veacuri...)*.

Iar dacă tristețea se transformă în mirare înseamnă că sunt întrunite condițiile ca poezia să capete bemoli metafizici la cheie, să devină meditație, gând fugar, fulgurație - nici ele lipsite de afect, de pasiune, de patimă. *Mirări din alte veacuri ne prindă în tăcere/ Deriva unui cântec pe tâmplă s-a-mplinit/ Secundele-n ceasornic demult sunt, iată, ere/ Tot învățând, lumina, la mine-n pleoape-i mit. (Mirări din alte veacuri...)*.

Nu trebuie să ne surprindă că poetul conferă unui simțământ așa de adânc și de uman profunzime metafizică.

EMILIAN MARCU

SUPLIICIUL NORILOR

Nu-i conferea și Sf. Apostol Pavel, în prima epistolă către corinteni, funcții dispecerale în pandant cu Sperața și Credința? *Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea: iar mai mare dintre acestea este dragostea* (13,13).

Nu știm dacă Emilian Marcu este interesat de aspectul biblic al simțământului, care dă substanța celor mai multe dintre sonetele sale. Sigur este că știe să extragă grăuntele de lirism din orice pretext adus în partitură poetică *Deschide fereastra să trec înspre tine/ Cum trece lumina prin fluturi ușor/ S-aprind în perdele nebune retine/ E pace-ntră gânduri tăcutul fior// Nici parcă-n cenușii mereu mai sfioase/ Ne-nchidem cu toate tăcerile-n chin/ Vom vedea cum nebună lumina pe oase/ Se tulbură-n cupa cu tainic venin// Și umbra-i mai groasă ca mierea-n potire/ deschide fereastra să trec din pământ./ E haina de iarbă acum mai subțire/ Și-n candelă de tăcere deodată e vânt// Cum trece cenușa de lună prin fluturi/ Ce apă subțire ție umbra în ciuturi (Deschide fereastra...)*

Nu mai insistăm. Acest volum de sonete este încă un semn de maturitate la care a ajuns Emilian Marcu și un indiciu că trebuie creditat ca o voce distinctă în peisajul nostru literar, încercat de atâtea experimente dintre cele mai năstrușnice. Îl felicit pe autor și-l recomand călduros tuturor celor credincioși dulcelui stil clasic.

Stejărel IONESCU

hrănit cu ambrozie

aseară, n-aveam cu mine nici ceasul
pendulul rămase în cer suspendat
Arhimede măsura cu compasul
Pământul în declin aplecat,

ultimul vals bătea miez de noapte
războiul începuse printre nebuni
la școală se dădea cornul cu lapte,
viața cu moartea s-a închis în tăciuni,

și noua eră ieri a început
avem mâncarea de-o mie de ani
e râncedă viața și timpul-i trecut
sparg pușculița s-o cumpăr pe bani,

și totul nu-i decât o iluzie
vântul bate din nord înspre sud
ne hrănim de un an cu ambrozie
să rămânem în moarte, un nud.

te aștept

te aștept pe mare undeva în larg
la prora unui vas zdrobit de ape
cu păsările mării pe catarg,
singurătatea vrea să mă îngroape,

nu sunt străin, se văd munții în zare
și vulturii dau roată peste mări
apoi se ascund în pene când din mare
ziua aduce noaptea spre înserări,

miroase cerul iarăși a pucioasă
și valurile bat la porți legate
căci marea iarăși este mâniaoasă
căci vântul a rămas în libertate,

și noaptea sfâșie cu marea, țărnuț
când paznicul de far le luminează calea
acolo, numai el singur, omul,
vorbește cu vântul și marea.

vreau acasă

n-am timp ca în această țară
să spun cuiva că sunt român,
românitatea voastră mă omoară,
în țara asta, sunt străin,

credeți-mă, eu țara asta nu o știu
nu știu ce țară e și nici că-mi pasă
în viața mea nu am decât pustiu
și vreau să ajung mai repede acasă,

în țara mea e mult mai bine
decât în țara voastră unde-i jaf
că am ajuns aici îmi e rușine
căci lumea voastră e îngroapată în praf,

aici găsesc omoruri și hoție
mi-e scârbă ca să stau cu voi la masă
când demnitatea în țara voastră o să învie,
pot să spun și eu, că sunt acasă.

singurătate

undeva pe-un mal de apă
vreau o casă sau bordei
fără de yală la ușă
și la poartă fără chei,

undeva departe în lume
unde să fiu călător,
în pace și rugăciune
să pot în eter să zbor,

să ascult zgomot de ape
ciripit de păsărele,
animale să se adape
noaptea într-un dans de iele,

să nu am apă curentă
nici lumină de la stat
nu vreau datorii, o centă
cu mine să stau la sfat,

să aud vuiet de vânt
șuierat de ploaie rece,
cerul, acoperământ
când soarele mă petrece,

iar când mor să-mi facă o plută
cu un pat de crengi uscate
și-n lumea necunoscută
să plutesc pe mări și ape,

să mă poate noaptea vântul,
stelele mă privegheze
să nu mă îngroape pământul
ci apele mă vegheze.

nu aparțin acestei țări

eu, nu aparțin acestei țări,
sunt venit din lună și stele
adus de vânt peste munți și mări
și lăsat în cuiburi de cucuvele,

nu sunt om, sunt boare de vânt
venit de pe Ceres sau de pe Krypton,
eu sunt lumină, nu sunt pământ
și acestei lumi nu-i sunt autohton,

eu, nu voi muri niciodată
cu vântul voi pleca înapoi spre lună și stele
și voi rămâne în lumea întunecată
o rază de lumină printre iele.

Constantin OANĂ

Din foșnet de frunze

Din foșnet de frunze
se făcea înserarea –
cămașă de in pe trupul îngerului
care tocmai venea
de după lunga-i despărțire.
Venea în haine de vânt
de după dealuri
cu luna plină
în mâinile-i desăvârșite.
Vederea lui
îmi ara privirea.
Ochii
îi erau păsări
pe proaspăta arătură.
De ce Doamne
Ai întârziat atât de mult
de ce mi-ai pus dealuri
în depărtare?

lubitule
iată ți-am adus luna plină
care nu va mai apune niciodată
pentru că voi muta
dealurile
din depărtare.
Liniștea ne decupa încet
inimile.

Și a fost așa până când îngândurându-se
se ridică peste mine
precum luna peste acoperișuri
cu degetele aduse a binecuvântare
ca apoi să se piardă încet dar sigur
după dealurile din depărtare.
Așa era plecarea lui infinită ca înserarea
ca păsările care treceau spre miazăzi
cu pliscurile vâjâind de cântări.

O voce singuratică

O voce singuratică
aproape mistică
m-a strigat toată noaptea.
Când m-am trezit
am văzut
cum pe zăpada proaspătă
ninsese cu pașii tăi.

Când te-am văzut

Când te-am văzut
mi-am zis
la început Dumnezeu a făcut
zâmbetul

și ca acesta să nu fie singur
te-a făcut și pe tine.
Apoi a făcut depărtarea și așteptarea
și ca acestea să nu se piardă
m-a făcut și pe mine.

Frumoase sunt picioarele tale

Frumoase sunt picioarele tale
pe nisipul serii
mâinile tale
când se ridică odată cu luna
peste acoperișuri
mijlocul tău
când freamătă
în bătaia mâinilor mele
frumoasă este gura ta
cum se desparte încet
de glasul care-o-nchipuie
și ochii –
păsări venite de departe –
sunt frumoși cu genele lor
care mă mântuie
în această vale a serii
de noianul de depărtare.

În poemul meu

În poemul meu
doar foșnetul filelor este luat din lumea
aceasta
în rest
gura îți este făcută din cuvinte
mâinile
din mâinile mele
picioarele
din fire de iarbă
iar ochii
din munții și pădurile de astă vară.

Osteneala mea

Osteneala mea
picioarele tale
trecute demult de ultima bornă a zilei.
Fată frumoasă
faptul că eu te văd
poate fi doar o invenție a ta.
Cum cerul atinge pământul ningând
așa mă atingi tu pe mine
în noaptea aceasta.

Ca țărnel să nu fie de tot singur

Ca țărnel să nu fie de tot singur
Dumnezeu i-a făcut o corabie
care nu mai sosește.
Ca să nu rămână de tot singur
poetul
i-a făcut iubitei
o plecare neterminată

Petre RĂU

Mistrețul

Nici nu începuse bine toamna, că o femeie tânără s-a trezit fugărită pe valea Siretului de o turmă de mistreți, fiind nevoită să se urce într-un copac și să aștepte acolo câteva ceasuri bune până să treacă niște consăteni și s-o salveze. Turma, o scroafă tânără cu câțiva pui, îi ieșise în cale, pur și simplu, în timp ce biata femeie străbătea cărarea abruptă de pe malul prăpăstios, coborând la spălat, pe nisipul din buza apei - așa cum obișnuia, o dată pe săptămână - un sac plin de rufe. Speriate și ele de apariția bruscă a femeii, animalele au atacat instantaneu, fugărind-o pe cărare la vale și printre arbuștii stufoși de pe malul înalt. Femeia s-a pierdut cu firea, a scăpat sacul din mână și a luat-o la goană, fără să-și dea seama că mistreții alergau și ei speriați, la intimidare. Noroc că i-a ieșit copacul acela în cale și a urcat - nici ea nu a știut cum - până sus în vârf.

Vizitele făcute de mistreți prin sat deveniseră din ce în ce mai frecvente, răscolind culturile de porumb și cartofi, culminând cu cel mai recent incident de pe la prânzul unei zile, când un sătean a fost atacat de un porc sălbatic chiar în grădina curții sale. Fiara a fost pusă pe fugă abia după ce au fost alertați vecinii care au sărit înarmați cu ce au găsit la îndemână. Aproape toți câinii satului s-au adunat atunci și au luat parte la asaltul final, doi dintre ei căzând răniți la pământ, aruncați cât colo din colții sălbăticiunii.

O parte dintre săteni au fost într-atât de speriați, încât au sărit gardurile care-ncotro și au luat-o la sănătoasa, s-au baricadat în case, în grajduri sau prin magazii pentru a scăpa nevătămați. Unul, care avea pușcă, a scos-o și a deschis focul asupra animalului, însă fără a-l răni mortal.

Incidentul a fost pe larg dezbătut în după amiaza aceea de duminică, în fiecare familie, fiecare pe la casa lui, dar mai cu seamă la crâșma satului, în prăvălia lui moș Constantin. S-a hotărât până la urmă ca un grup de vânători - cei doi din sat și încă vreo doi din Coasta Lupei, satul vecin - să se adune și să plece împreună, a doua zi, chiar în zori, în căutarea fiarelor, în păduricea de pe malul Siretului, acolo unde știau ei din multe surse că se pripășiseră sălbăticiunile de ceva vreme. Au fost stabilite cu exactitate toate detaliile, cum ar trebui să decurgă goana, pânda sălbăticiunilor și toate celelalte.

La scurt timp însă, chiar în noaptea dinaintea crucialei vânători, oamenii au surprins din nou un mistreț plimbându-se în voie pe ulițele satului. Au sărit cu băte, furci și topoare în mâini să-l izgonească. Încercările de a-l alunga spre pădurea de la marginea Corneștilor au părut la început fără succes căci, dintr-odată, mistrețul s-a

răzgândit să mai alerge, a devenit foarte agresiv și, în final, i-a atacat pe oameni, întorcându-se și repezindu-se la ei, smulgând furios în cale scândurile din câteva garduri. Până a apărut vânătorul cu pușca, fiara a dispărut în lanul de porumb de pe deal.

Cel care băntuia adesea prin sat era un exemplar deosebit, un mascul puternic, care, spuneau cei care-l văzuseră, cântărea peste două sute de kilograme. Unii, mai știutori, apreciau că avea lungimea colților de aproape două laturi de palmă, ceea ce însemna că ar fi dat tare bine ca trofeu vânătoresc.

În aceeași dimineață de luni în care vânătorii trebuiau să o pornească spre luncă în căutarea ciurdei care le tot amenința satul, Ionel Burlui s-a dus în lanul de porumb să-și vadă recolta. Un vecin tocmai apucase să-l anunțe că tarlăua lui fusese devastată de mistreț.

Se înarmase cu un cuțit mare, cu lama puternică, dar mai luă cu el și un chitonag gros, nu de alta, dar să nu dea nas în nas cu fiara sălbatică, ce mai putea băntui încă pe-acolo, prin lan. La spate își prinse de cingătoare și plasa de frânghii, de care se mai ajutase cândva la prinderea unor câini turbați.

Ionel era un bărbat tânăr, blond, cu vorbă blajină și o fire fără urmă de ascunzișuri. Era înalt și vânjos, plin de vigoare, de ai fi zis că după trup era cel mai puternic om din sat, cu toate că nu era tocmai un mare curajos. Lumea îl știa de om liniștit, căci nu se implica niciodată în scandaluri, în bătăi sau înfruntări în care să-și fi dovedit forța. De fapt, și ceilalți patru băieți ai lui Burlui erau cu toții puternici, robuști și musculoși, dar la fel de cuminți și liniștiți. Ba unii chiar râdeau pe seama lor și-i socoteau fricoși, atunci când se fereau să fie antrenați în tot felul de încăierări care nu-i priveau personal.

După ce ajunse în coama dealului, aproape de tarlăua sa de porumb, își dădu seama că nu-i ieșise nicio vietate în cale. Era însă prea devreme. Abia mijea de ziuă, dar putu să observe limpede, că straturile pe porumb dinspre hatul care ducea spre râpă erau date peste cap. O mulțime de coceni erau culcați la pământ, cu știuleții ruși sau dezghiocați, atârând gata să cadă. Până și ierburile dintre rânduri erau mototolite, ca și când ar fi fost într-adins călcate de cineva în picioare.

Nici nu avu timp să facă primii pași în propriul său teren, să se dumirească ce se întâmplase, că prinse din zbor un miros neplăcut și auzi dintr-odată, dinspre mijlocul lanului, un foșnet ascuțit de coceni ruși ce părea că se revarsă peste el gata să-l înghită. Nu vedea nimic, dar pricepu că se apropie o mare primejdie, așa încât toată atenția și-o îndreptă înspre acolo de unde venea zgomotul, aplecând câțiva coceni de lângă el, fără să-i observe, doar atingându-i, pentru a avea un orizontul mai larg. Cu mâna dreaptă scoase cuțitul de la brâu, în timp ce în cealaltă mână ținea strâns chitonagul. Așteptă câteva clipe încordat, gata să lovească orice s-ar fi năpustit asupra lui.

(continuare în pag. 15)

Din desișul lanului ieși la lumină o arătare care se repezi înfuriată la el, săltând pur și simplu peste cocenii culcați la pământ, peste bulgării de pământ și peste smocurile de iarbă. Pricepu că e porcul sălbatic, îi zări râtul hidos care dărâma tot ce întâlnea în cale. Năucit peste măsură, închise ochii, își încordă trupul și lovi cu chitonagul cât putu de tare în direcția din care venea agresorul.

Prin stânga, dihania ateriză din săritură la câteva picioare în spatele lui, cu burta pe pământ, dar se întoarse într-o singură clipă cu fața spre victimă. Deși izbit în plin, în țeastă, nu arăta deloc că-și pierduse din vitalitate. Dimpotrivă, părea și mai întăritat.

Lonel înțelesese bine primejdia și era hotărât să lupte cu agresorul pe viață și pe moarte. Lovitura aceea avusese darul să-l ferească de atacul inițial frontal al bestiei. Se minună însă că mai era încă întreg și nu fusese atins de fiară în aruncătura ei. Simți totuși o înțepătură fierbinte sub genunchiul stâng, nu era sigur dacă se rănise cu propriul cuțit sau jivina apucase să-l sfâșie cu colții. Nu avea însă timp să-și oblojească rana, bănuia că sângerează, însă nu simțea nicio durere importantă, iar asta îl încurajă. Își dădu seama că nu mai ținea în mână chitonagul acela cu care ar fi fost indicat să se apere în continuare. Instinctiv, își duse mâna liberă la spate și-și trase din cingătoare plasa de frânghii.

Mistrețul grohăi scurt de două ori. Îi ajunsese până la nări mirosul sângelui care venea din piciorul victimei sale, iar acum se pregătea de un nou atac, și mai furibund. Nimic nu l-ar fi putut opri din fermitatea și năvălnicia cu care se pregătea să se azvârle asupra adversarului său de moarte.

Când năvăli monstrul, Lonel se feri cum putu mai bine din fața lui, sprijinindu-se într-un genunchi și ocolind colții înfricoșători care se îndreptau vijelios spre pieptul său. Sări iute în picioare și aruncă plasa de frânghii înspre botul animalului. Se încordă și trase cu putere, dar porcul se opinti și încercă să-l muște. Se rotiră un timp, îl agățase în laț și simțea cum fiara turbează de furie. Se luptară aprig, răscolind iarbă uscată și înroșită. Într-un târziu, pricepu că puterile pocitaniei au mai slăbit. Încercă să-l răstoarne, dar haidamacul era prea greu și se ținea bine cu burta pe arătură. Smuci însă de câteva ori din laț, înțelegând că, dacă ar trage mai tare, l-ar fi putut culca pe o parte și atunci poate ar fi avut prilejul să-l lovească în plin cu lama cuțitului.

Apoi, din nou, cu toată puterea, pe care n-ar fi bănuțit vreodată că o deține într-o așa proporție, smuci într-atât de violent, încât sălbăticiunea căzu în genunchi. Trase de frânghii, îndată ce înțelese că mistrețul încearcă să se ridice în picioare, ca să-l mai mențină un timp trântit în țărână.

În apropiere întrezări un sătean care încerca în mare grabă să încarce o pușcă. Sau poate i se păru? Oricum, se gândi că nu i-ar fi fost de niciun folos să-și încarce pușca, că doar n-o să tragă decât riscând să-l împuște chiar pe el.

De mai din vale se auzea răspicat un glas de om care striga în disperare:

- Pușca, băi! Pușca, băi! Săriți, că-l omoară fiara pe lon al lui Burlui!

Văzând că nu reușește să răstoarne namila, în

timp ce aceasta încerca din răspuțeri să se învârtă în loc cu râtul îndreptat spre el, lonel prinse un moment favorabil, eliberă scurt din frânghii și sări direct pe spinarea animalului. Îl încălecă pur și simplu, în timp ce acesta se înălță în picioare și o rupse dintr-odată la fugă, purtându-și vrăjmașul pe spinarea îngustă și smucind sălbatic în toate direcțiile ca să-l dezechilibreze.

Când încălecă fiara, lonel își înfipse puternic degetele în gâtul ei. Își simți însă un genunchi îngreunat, umed și fierbinte, atârând aproape inert pe lângă trupul înalt și plin de păr aspru al sălbăticiunii. Își îndoi cum putu picioarele și le strânse cu putere pe sub burta lui lăptoasă, ca să nu fie azvârlit. Trupul masiv al hădoșeniei se zgudui sub greutatea aparentă a inamicului. Îi înhăță mai bine cu mâna stângă coama brun-roșcată și o trase spre el. Porcul se învârti de câteva ori în loc să se lepede de greutatea pe care o purta în spinare, dar nu izbuti. Lonel apucă și cu cealaltă mână în care ținea strâns cuțitul, atât cât putu, coama deasă și țepoasă a animalului turbat. Încercă în câteva rânduri să-și ridice mâna și să spintece cu vârful cuțitului gâtul bestiei. Dar cuțitul refuza să intre în pielea groasă. Loviturile erau date prea din scurt, știa bine asta. Însă nu avea timp să-și ia elan. Când simți că nu mai este în siguranță, abandonă loviturile, apoi își aruncă mâna în spate, dibui coada animalului și prinse cu vârful degetelor smocul lung și păros al acesteia. Abia acum, când prindea momentul potrivit, își putea aduce brațul din spate, în viteză și cu elan, lovind animalul cu lama cuțitului, în plină față, sub coamă, în moalele gâtului.

Simțindu-se bine încolțit, după numeroase smucituri din care nu a reușit să se lepede de dușmanul pe care îl târa în spinare, animalul o luă la sănătoasa, călcând în goană solul uscat de pe coasta dealului, străpungând desișuri, dărâmand totul în cale și îndreptându-se cu repeziciune spre Coasta Lupei. Pe unde călca, rămâneau urme în brazdă, de parcă ar fi călcat pe ceară caldă.

Între timp, satul aproape că se trezise. Oamenii au ieșit din case, s-au adunat pe ulițe să afle ce se întâmplă în cătunul lor. Vasile al lui Condurache susținea sus și tare că îl văzuse pe băiatul lui Burlui călărind ditamai mistrețul prin lanul său de porumb de pe dealul Corneștilor. Copii și bătrâni ascultau cu uimire și satisfacție, cei mai mulți însă cu teamă în suflet.

(continuare în pag. 16)

Satul fu ocolit prin partea de miazăzi. Fiara urma cu repeziciune cărarea ce ducea spre lunca Siretului. Ionel pricepu că animalul se îndreaptă spre ciurda lui, să-și caute salvarea. Picioarele îi atârnavă pe pământ, se loveau de toate rădăcinile și dâmburile din cale și rar mai apuca să și le atârne în aer, pentru momente scurte, ca să se ferească de izbituri grele.

Călăritul său pe mistreț, tăind satul chiar prin marginea acestuia, era semn de real pericol. Când trecu pe lângă câteva case se gândi să strige cu putere, dar glasul parcă se împotriva să scoată vreun sunet. Ici și colo începuseră hămăituri lungi de câini.

În goana dezordonată a porcului sălbatic, trecu printr-un gard de sârmă împletită și Ionel simți cum era cât pe ce să fie dat peste cap. Noroc că ținea cât putea de strâns, cu amândouă mâinile, ceafa puter-nică a fiarei. Una din sârme, însă, se arcui puternic, aproape încorsetându-i gâtul, gata să-l stranguleze. Din nou șansa a fost de partea lui, pentru că sârma, prinsă de reverul motolit al cămășii, se încordă la maximum și plesni, înainte ca el să fie azvârlit cât colo.

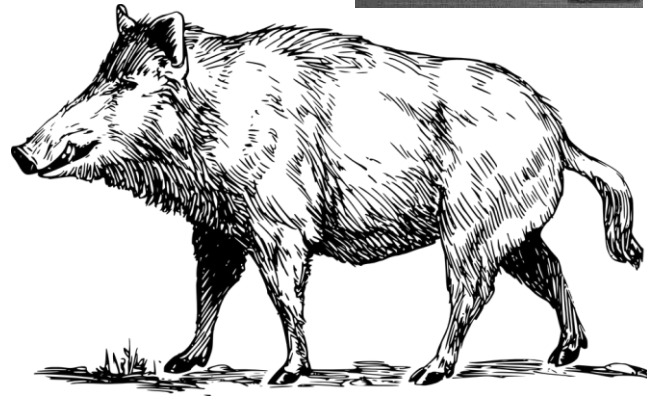
Se luminase de ziuă. Zarea era tivită cu o lumină palidă care bătea în verzu. Dinspre deal, o pâclă grea, liliachie, se lăsa peste pământul rânced. În fuga aceea, abia de putea zări cum răsăreau, ca prin ceață, vârfurile negre ale copacilor. Înspre vale însă, pâcla cea liliachie deveni trandafirie și deja se puteau distinge niște flăcări de un roșu aprins spintecând vâlul trandafirii și în molcomă legănare.

Dintr-odată auzi clopotul bisericii bătând pe dealul din Coasta Lupei și pricepu că nu bate de sărbătoare. De altfel, era prea dimineată ca să bată de sărbătoare sau a mort. La ora aceea, nu putea să bată decât a veste. Era doar semn că satul fusese alertat. Ionel nu mai spera, însă, să poată fi ajutat de cineva.

Botul animalului se îndrepta permanent spre mâna ce ținea strâns cuțitul și lovea cu înfrigurare. Loviturile cădeau una după alta, unde se nimerea, se finalizau prin împunsături în grumaz, pe sub burtă, în coaste. Ionel însă era perfect conștient că lama cuțitului nu pătrundea decât rareori pe sub pielea groasă a matahalei.

Sudoarea îi inundase fruntea, fața, o simțea curgându-i fierbinte pe spate. Prin aer parcă pluteau fluturași de ceară. Nu apuca însă să vadă aproape nimic în drumul sinuos și orbecâit pe care îl purta sălbăticiunea în goana sa smintită. Palmele îi erau umede, pline de sânge și se temea să nu-i alunece din strânsoarea cu care se ținea de coama fiarei înfierbântate. Din instinct, lovea cu cuțitul sub gâtul animalului, acolo unde bănuia că i-ar putea atinge beregata. Însă rar mai apuca să facă această mișcare, pentru că nu-și putea păstra echilibrul decât ținându-se mai tot timpul cu amândouă mâinile de grumazul gros și alunecos al fiarei. Când și când încerca să strunească goana aceea, împlântând călcăiele în pământ și ținându-le scurt în răspăr ca să domolească nebunia acelei stranii curse. Însă renunță repede să mai încerce acest mod de împotrivire, deoarece se dovedi a fi și el destul de riscant.

Prin aerul încețos al dimineții de septembrie simți vâjâiala răcoroasă cu iuțea cu care se strecura călare pe lighioană, simți și arsura palmelor, dar și genunchiul care îl săgeta scurt într-o durere ascuțită.

Pantalonul era rupt și îi curgea sânge din picior. Își adună puterile și își îndreaptă privirea spre animal, propunându-și să-l controleze ferm până la capătul acestei nesăbuite aventuri.

După o ultimă lovitură de cuțit ochii animalului se dilată. Scoase apoi un ciudat și puternic clănțănit din măsele care se repetă zguduitor de câteva ori. Avea greabă plină de sânge. Dar nu părea deloc să cedeze. Alerga cât putea prin lanul de porumb, culcând la pământ o mulțime de coceni înalți.

Deși știa bine că ultima lovitură își atinsese bine ținta, Ionel vedea însă că fiara nu dădea încă niciun semn să se prăbușească. Dar știa bine că vierii nu se tânguie niciodată prea ușor.

Aproape de apa Siretului, la poalele colinei, era cât pe ce să fie din nou răsturnat de matahală în iarbă. Îi simți însă respirația tot mai greoaie și sângele care-i țâșnea pe gură. Pricepu că se apropie finalul luptei, simțind cum sălbăticiunea se târa din ce în ce mai greu cu el în spate.

În sfârșit, porcul dădu primele semne că se clatină. Căzu mai întâi pe burtă, apoi pe o parte, înfingându-și adânc râtul în țărână. Botul pârșos era înconjurat de un lung șir de găuri care băteau, iar din gură i se scurgea, odată cu sângele, o dâră de bale.

Ionel simți în trupul dihaniei ultimele zbateri, dar nu-i dădu drumul decât atunci când se convinse că nu mai prezenta niciun pericol. Reuși la timp să-și tragă piciorul zdrelit de sub animal și să se răstoarne pe o parte. Se prăbuși în iarbă, gâfâind. Cu un tremurat lung și dureros, strânse din umeri, apoi zâmbi, mai întâi trăgând cu ochiul spre namila prăbușită de lângă el, apoi privindu-și admirativ cuțitul însângerat, pe care îl mai ținea încă strâns în pumn. Îi dădu drumul în iarbă și-și acoperi fața cu mâinile. Când cuteză să ridice fruntea, văzu primii câini care coborau dealul, lătrând și alergând spre el pe cărarea de pe malul abrupt.

Când au ajuns aproape, au încetat subit să mai latre, începând să adulmece prada, mai întâi râtul umed și plin de sânge al acesteia, apoi se învârtiră de jur împrejurul ei, părând că nu știau ce să facă. Din deal coborau în grabă vânătorii, cu puștile ridicate deasupra capetelor, iar în urma lor o mulțime de curioși, treziți în dimineța aceea de larma din sat.

(din volumul de povestiri "Întoarsele gânduri")

Alexandru Valentin PETREA

Posibilii ambasadori

Antologia „Conexiuni”, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2016, partea poetică

Misiunea și mania teoreticianului și critic literar constă în căutarea uneori supărătoare de clasificări, concepte și principii fixe sau fluide în spatele talmeș-balmeș-ului de texte puse la dispoziție de erupțiile zilnice ale creierelor însetate de glorie sau absolut. Soarta lui este cea a unui judecător uitat de palpațiile economicului sau puerilului, de nenumărate ori dușmănit pentru verdictele sale uneori prea *savante* și nesărate, rar luat în seamă sau ovaționat pentru potențialul său rol de îndrumare a mișcării literare din timpul său. Nemurirea îl sperie, de aceea nici nu o dorește, preferând să eternizeze doar valorile pe care a avut norocul să le cunoască și să le promoveze în articolele și cărțile sale. Fără textul literar propriu-zis neîmplinirea sa e sigură, astfel că dublarea creațiilor cu pretențiile sale estetice devine o preocupare senină, uneori haotică, dar niciodată nefundamentată.

Vom încerca și noi în cadrul acestei mici cronici să căutăm principii, idei, simetrii și tendințe în cadrul versurilor publicate de niște tineri drăguți în urma participării la un concurs de creație, care le-a anunțat sau nu drumul în viață, sperând să găsim în același timp și un fir al Ariadnei printre amalgamul suprasaturat de texte poetice propus în ziua de azi de numeroși doritori.

Să începem cu câștigătorul competiției, și anume domnul Gheorghe Marian Neguțu din Ploiești. Acesta se integrează pe deplin curentului predominant în lirica ce se scrie astăzi, ce constă în setea perpetuă de experiment și o cât mai acută lipsă de concordanță sau discordanță cu trecutul. Pur și simplu, ei alcătuiesc un flux al conștiinței ce ține cont mai degrabă de familiarul omniprezent și lizibil decât de diversitatea a ceea ce s-a scris înainte de aceștia. Pe de o parte, datorită respectivului fenomen, poezia de mai bună sau mai proastă calitate se dezvoltă spasmodic și nestingherit în toate părțile, prilejuind apariția și a unor lucrări ce ne fericesc și ne pun adesea pe gânduri, dar cel mai adesea liricul se fragmentează în zeci și sute de „școli” și grupări poetice înființate în legătură cu o biată revistă sau un grup pe Facebook, îngreunând și chiar anulând activitatea criticului literar. Și nu numai pe cea a celui de astăzi!

În ceea ce privește cazul de față (ne referim la domnul Neguțu), pe lângă faptul că se arată drept un gidian respingător al aprioricului și așa-ziselor idealuri desprinse din istorie, ne oferă la toate problemele sugestia unei utopii, intitulată modest *Marginalia*, a cărei esență rezidă nu în negarea istoriei, ci doar în neasumarea ei firească, rezervând inițiatilor doar miracolele palpabilului și omenescului candid: *învăț eu alfabetul atingerilor/bine că palmele astea stau cumiți pe ochi/și nu o să mă deranjeze când/voi mângăia cu propriile palme/o pagină sau un corp de femeie*. Posibilitatea cunoașterii este înăbușită din fașă într-o lume în care Jack (cel din basmul cu vrejul de fasole) refuză să exploreze lumea și, mai mult, să-și asume o identitate preexistentă. Observăm, de asemenea, că tocmai elemente preexistente nu se pot

sedimenta într-un Univers în care: *în timpul asta răsul este ca în timpul celălalt/crimele astea sunt precum crimele celelalte/și o frunză cade pe pământ la fel cum o făceau frunzele/de acum o/ sută de ani*. Limbajul poetic dezinvolt și parcă meticolos totodată (o adorator cu ochi înlăcrimați nu/mai arde ofrande de pixeli sperând să/primești și tu o jumătate de nimb), meditația poetică luată prea rar în serios (fragmente atât de mărunte/încât ideea de azi se întâlnește cu cea de/măine) și o dispunere fractalică a versului pe hârtie ne conferă ideea că, ținând cont de ambiția rezultată din versurile sale, avem în față un posibil dezvoltator de succes al poeziei tinere ce se înfiripă astăzi.

Al doilea grupaj aparține d-rei Adelina Gabriela Clondir din Călărași și expune o confesiune empatică, echilibrată și pe alocuri simetrică, ce își găsește rapid un deuseu inevitabil în generalizarea filosofică uneori suavă, altele devenind principalul nucleu al discursului liric (*n-am ajuns încă să număr până la 8 dar el ne-așteaptă/pe-amândoi la linia de start/8 e doar un infinit ce-o ia la fugă*). La un moment dat, expunerea poetică a iubirii, resimțită mai ales drept o experiență ultimă și ardentă, devine despuiată de orice metaforizare, expresivitatea fiind suplinită de un fior mistic al întâlnirii cu un Zburător nedefinit și comun: *alungă lumina cu draperiile groase de culoarea/cărămizilor/era ca și când ar fi zidit drumul luminii către dormitorul/nostru/aș fi vrut să-i zâmbesc/dar dispăru odată cu lumina*. Supără în special închistarea în niște tipare și diviziuni forțate, străine liricului a acestui material poetic divers și încă nesigur pe el, dar cu mari șanse de cizelare pe viitor.

La Ioana-Codruța Tudor (Galați), imaginile debordante, uneori gotice și notate pe jumătate se îmbină într-un sens cu adevărat supraréalist, cu unele mici reziduri ale expresionismului dezbatut de orice mască sau procedeu. Se crează pe fondul cotidianului anodin, al întrebărilor și răspunsurilor firești date de viața reală, dar și intelectuală, o ordine poetică specifică primei jumătăți a secolului XX, când poezia nu mai însemna formă și idee, ci tocmai căutarea continuă a procedeei revelator în spatele căruia urma a fi găsită starea lirică ideală, mai precis răspunsul oferit de cultură veacului absurd ce începea să schimbe din temelii lumea. În cazul autoarei de față, imagismul practicat din convingere se lasă descompus și amestecat într-un castron fără fund, aparent fără logica firească, chinuit de remușcările necomunicării cu lumea, care formează însuși Poezia sa: *faptul meu anodin/un soare desenat pe mâinile tale/la țanc, la cheie (cum vine vorba)/băiețelului meu indian cu fluturi/morpho Adonis copilul. negația./Irina în dimineață/falsul meu echilibru*.

Daniel Pandele din București ne oferă propria ingenuitate pe un fundal colocvial și ironic, în cadrul căruia jocul lingvistic și repetiția simbolurilor-cheie coexistă cu o stângăcie și o oboesală a finalurilor, care nu par a fi formate din aluviunile confesiunii sale ce se vrea a fi diferită. Eul liric trăiește în

(continuare în pag. 18)

imaginile din care a fost creat, niște imagini în care se resimte sadismul și uimirea transformării materiei datorită acțiunilor unui Adam primordial, mereu altul: *luna flecărește flicărește/bând bere Vergina/întind mâna către lună / s-o mai strâng puțin în/gura mă-sii/luna explodează*. Obsesia paronimului și curgerea nemelancolică a vieții constituie laitmotivele acestei lirici.

Oana Raluca Ciceu (Gherla-Cluj) și Cristina-Mihaela Botîlcă (Gruuiu-Ilfov) reprezintă două ipostaze recognoscibile ale influenței poeticii bliagene: în primul caz regăsim tonul evocării paradisului în destrămare, marcată în special de erodarea cutumelor și de expirarea apocaliptică a materiei (*Peste un timp vom fi mutilați de acest/semn de pământ./Vom ceda lucruri/aidoma hainelor din dulapuri/la schimbul dintre anotimpuri*), însuși ideea de Divinitate ajungând un subiect tabu pentru conștiința oricărei *unghii fragile*; în cazul d-rei Botîlcă resimțim blagianismul de sorginte rilkeniană, cu descrierile sale ataraxice ale unui cadru natural voit neidealizat, a cărui savoare imagistică cauzează însă reflexii pline de o nostalgie a comunicării cu un divin împrăștiat între elementele naturii: *Nu ca aici, / Unde toată viața-i o iarnă nesfârșită./Iar soarele nu apare decât dacă îl strigi./Dar de unde glas, când toate gurile sunt înghețate?* Un panteism grațios și o împăcare necondiționată cu lumea se degajă la orice pas al lecturii: *Stejarul este umbra și soarele meu/EI mă apără și tot el mă aruncă în cele mai negre vise/Pe el îl văd când închid ochii și plouă*.

Doi dintre autori par striviți aproape totalmente de modelele lor originare. E vorba de cei doi autori din orașul Brăila, și anume Alexandru-Valentin Petrea și Livia Frunză. Primul se lasă înglobat de metaforizarea excesivă și insolită a neomoderniștilor anilor '60, din care rezultă ample alegorii stilizate, pe alocuri rafinate, alteori ipocrit de amuzante (*Păstorule, ți s-a murdărit vorba;/Schimb-o cu prundișuri și lapte de/cuvinte universale, care desigur e/păstrat în puțurile peste care calci/cu mireasa în fiecare seară*). Totuși, nu i se poate nega o ironie sălbatică, în ton cu mesajul poetic pe care și însuși autorul îl uită pe parcursul discursului liric. În schimb, Livia Frunza ne readuce în lumea suavității preromantice și eminesciene, conferindu-ne sensibilitatea aceea de început de lume poetică, când totul era permis, ovaționat și valorificat. Limbajul simplu și robust curge melodios, împletind strofe dintr-un Eden uitat în mod matur de majoritatea poezilor de astăzi (*Sărutul ce ți-l port pe gură / E ca o azimă fierbinte / Ca un pasaj dintr-o scriptură / Ce mă ridică prin cuvinte*). Neologismele nu conduc decât la alterarea unui fond poetic învechit, dar sănătos: *Iar tu, iubitul meu astenic, / Ai ritmul amfibrahic, / Prin lacrimile de arsenic / Plutești atât de bahic...*

Dana Ștefania Brașoavă (Târgu-Jiu) ne aduce în fața ochilor un discurs poetic ultraconfesional, fracționat în idei, concepte și imagini ce se înlănțuie deloc senzațional într-o ordine tolstoiană ce se vrea congruentă cu ea însăși. Ne spune povești sensibile într-un limbaj ce evită ostentativ expresivitatea vicleană, specifică multor condeieri din actualitatea noastră: *ziua de mâine nu e elitistă/nu ne alege nu ne sare/pe niciunul dintre cei rămași/în mărcinișul ăsta numit/viață*. Primim invitația de a sta la ospățul ingenuu ce adesea ne desfată, cu condiția ca ideile să primească mai multă vlagă și alegoriile un sens din ce în

ce mai întărit.

Carla-Francesca Schoppel (Brașov) și Radu Tudor din București ne invită într-o lume a metaforizării la drumul mare, unde erudiția și îndrăzneala curg în valuri peste o experiență de viață ambiguă, neadu-cătoare de mari împliniri existențiale. În cazul lor, poezia devine răz bunare, refulare, totem și extincție, în acord deplin cu dorința de afirmare specifică curentului predominant în ziua de astăzi; totuși, nimeni ne le poate nega începutul promițător și o valoare implicită a lucrurilor. *Cu toții lovesc secundaru-napoi / spre pajiștile Arcadiei infante. / Reclamă timpuri de aur ce par netrăite / dar rămășițe de întrebări încă-i sugrumă* (C.-L. Schoppel); *Poate-și lasă-n van acum particule, nebuloasele ori / niciodată / ori tristă cântă, când în zori, se stinge cu jale înc-o stea* (Robert Tudor).

Conceptualismul și acumularea obsesivă de experiențe mai mult sau mai puțin neobișnuite își fac locul, în sfârșit, în versurile d-rei Cezara Fantu din Iași. Granița dintre cuvinte, luate ca entități autonome ce-și pot rosti singure propria poveste, și frazele ce scot dintr-însele o conștiință fluidă și eclatantă devine la un moment dat neclară, mai ales când principiul cauzalității și logica aristotelică au fost abolite grațios: *Și-un naiv, care să mă vândă la suprapret/până să mă ofilesc./N-are niciun merit, zău așa,/nici nu știe din ce pământ am fost scoasă. / Dar am un ziar pe cap! / E doar 3 lei!*

O încercare nereușită de a atinge substanța poetică și de a transfigura liric lumea întâlnim, din nefericire, la Roxana Diana Toșu, unde exprimarea feciorelnică a sentimentelor pare că nu-și găsește un ecou veritabil, în ciuda încercărilor noastre de-al capta și savura: *azi țiip cât mă țin puterile/tăcerea mă mușcă precum un câine/în pahare zace pentru tine teama/cântecul s-a așternut pe pleoapele mele*. Nimic nu alungă însă speranța că ne putem aștepta la o metamorfoză în elevat sau matur a stilului poetic de față, caracterizat deocamdată prin frugalitate, sentimentalism și indulgență față de cuvinte.

... Ne vizitează des în conștiința lecturii astfel de posibili ambasadori ai viitorului, unii etalându-și propria îndoială sau angelitate interioară, alții simulând modele, influențe și tendințe diverse, realizând un fel de paradă stilistică cu lecturile care i-au marcat definitiv sau nu. Noi trebuie să-i înțelegem pe fiecare în limitele bunului simț estetic, ajutându-i să-și creeze propria cale formată din originalitate, progres și conștiință creatoare, elemente care ar trebui să stea la baza oricărui act artistic. Dar mai întâi ar trebui să creadă ei însăși în opera lor și apoi să pretindă altora admirația sau opiniunile!

Valeriu VALEGI

IUBIRI CU INANNA

Iată cum acel poem fluviu *Cântece pentru Inanna*, alcătuit din 16 secvențe organic articulate, parte componentă a unei cărți de poeme anterioare - *Ferestre spre curtea anterioară* - devine o adevărată obsesie peste timp pentru poetul **Florin Dochia**, devreme ce a fost tradus succesiv, pe parcursul unui an, în limbile franceză și engleză. Versiunea din engleză- *Songs for Inanna* (Editura Fundația Culturală Libra, 2016) este realizată cu profesionalism și naturalețe de Adriana Bulz, iar partea de desen e semnată de Daniela Rîndașu, pictor cu operă distinctă. Lucrarea finală este demnă de apreciat: o carte plină de delicii poeticești și nu numai...

Songs for Inanna este un poem cu un motto provocator („în fond, nu există decât sex și moarte; restul e decor”), mai mult de frondă, de luare prin surprindere a firilor leneșe, un poem cu multe similitudini cu *The Night of Loveless Nights* - Noaptea nopților fără iubire - a lui Robert Desnos (suflul puternic al iubirii, caleidoscopice metafore, simțul dezvoltat al limbii, tonul poetic egal de la început și până la sfârșit), un poem care întreține trează atenția adevăratului cititor de poezie. Odată începută lectura, se declanșează un straniu mecanism de empatie în receptor: devii martor și participant activ, totodată, la frământările și trăirile poetului.

Evident că poemul a fost declanșat de o despărțire: „ai construit ziduri în jurul inimii /... ai vrut să treci mai departe, / dar departele nu există” (Cântec 1); „trântisem ușa pentru totdeauna/ drumurile noastre nu se vor mai încrucișa, / ultimul barcagiu a pierit demult în furtună” (Cântec 2). De acum încolo doar amintirile și visele pustiitoare vor întreține spiritul viu al unei iubiri întregitoare.

Poetul se manifestă plener, cu o vigoare vizionară de invidiat: „vii la mine albă, plină de dorinți, / te dezbrac de cețuri, îți desferec visul, / pui în jurul nostru aure de sfinți / ești lumină toată, parc-aș fi promisul” (Cântec 6); „trec de pielea albastră, trec de pielea verde, / deschid poarta oranj și mă strecur / pe sub arborii de cafea, mă aștepti / și mă sorbi în lăuntru tău carnivor” (Cântec 7).

Întră în pielea și comportamentul unui Ulisse sui generis: „vin la tine ca și cum aș pleca spre casă, / tu ești calea de întoarcere, / caleașcă ești, trasă de doi cai, unul alb, altul negru” (Cântec 9).

Poetul asimilează progresiv ființa iubitei: „mă îmbrac în tine / cum se-mbracă-n carne glonțul / plecat dintr-un revolver îndrăgostit /... mă îmbrac în tine ca-ntr-o mătase caldă” (Cântec 10); trăiește preaplinul ca pe o descătușare cosmică („hai să-mpingem universul peste margini, / să-l lăsăm să cadă-n chin și vrajă” - Cântec 10).

În fond, unirea trupescă trece de simpla comuniune, e o integrare izbăvitoare în mama-natură („azi ai fost mult mai generoasă, / azi mi te-ai dăruit în toată splendoarea / la marginea iazului / în care am închipuit murmur de trestii / și am scris numele tău pe o piele de căprioară” (Cântec 11).

În același timp, cum într-o despărțire se ascunde o reîntâlnire, cum într-o mare bucurie mișună o posibilă mare tristețe, poetul recompune și descompune febril ceva din

Florin Dochia

Cântece pentru Inanna

Songs for Inanna

english version by Adriana Bulz
cu desene de Daniela Rîndașu

fragilitatea lucrurilor („șterg din calendar ultima zi de iarnă / și în locul ei presar praful din care începe /... întoarcerea tuturor la transparența / zilei de dinainte de început, de dincolo de noi” - Cântec 12).

Ființa iubită este cea care *făptuiește*, luminează și devorează din lăuntru ei: „tu ești făptura care făptuiește / e o mișcare continuă în lăuntru tău /... dorința / din dorință naște /... doar tu și fapte, ochii deschiși / spre înlăuntru și orbi spre afară, spre deșertul // părăsit de oase și de șansă” (Cântec 15).

...Iubirile cu Inanna nu-l epuizează nici fizic și nici psihic pe poet, dimpotrivă el iese mai revigorat parcă din această demonică înlănțuire de iubiri trăite și retrăite.

Songs for Inanna reprezintă dovada vie că poetul Florin Dochia încă poate seduce și convinge cu vigoarea sa lirică!

Ionel NECULA

Tecuciul într-o clepsidră răsturnată

A apărut, iată, în peisajul spiritului tecucean o carte mai puțin așteptată, un jurnal sfielnic și cremos aparținând profesorilor Virgil și Lidia Pavel, cadre didactice respectate, cu multe recunoașteri publice și cu o bogată experiență didactică. Sub veghea lor au trecut și s-au format multe serii de elevi și mulți dintre ei au devenit personalități importante în viața publică românească.

Să recunosc mai întâi că sunt un avid cititor de jurnale și memorii și, dacă nu le-am citit pe toate, câte au apărut, am o firavă consolare că nu mi-au scăpat cele mai importante. Am parcurs toate cele 9 volume semnate de Titu Maiorescu, toate cele 8 volume aparținând filosofului C. Rădulescu-Motru, din vremea ocupației balșoiului vecin răsăritean, am lecturat jurnalul lui Gabriel Liiceanu, al lui Adrian Marino, jurnalele atâtor foști deținuți politici, memoriile unor foști demnitari ai fostului regim comunist (Ștefan Andrei, Paul Niculescu-Mizil, Alexandru Bărlădeanu) și pot spune că sunt, oarecum, avizat în problemă. Sunt convins că importanța unui jurnal este direct proporțională cu demnitatea publică ocupată de autor într-un sistem de viață socială sau cu înălțimea persoanelor cu care viața l-a intersectat. Asta nu înseamnă că oamenii care n-au deținut o funcție prea înaltă și nu s-au intersectat cu mărimi sus-puse nu pot scrie și ei jurnale interesante și de interes. **Cronica de la Arbore** este prototipală din acest punct de vedere.

Revin la cartea soților Pavel. Este vorba de volumul **Întoarcere în timp** (Editura InfoRapArt, Galați, 2016) – o carte de suflet și de reconstituire a unui cronotop (cronos-timp, topos-spațiu) în multe privințe fabulos, pe care autorii l-au parcurs cu o floare a recunoștinței la butonieră. Ca orice lucru bine conceput și la fel de bine perspectivat, autorii încep cu începutul. Iar începutul fiecăruia dintre noi este locul de obârșie, toposul din care ne-am zămislit și ne-am avântat în lume. Or, aflăm din prima parte a cărții că autorii ei au descins din satul Strâmba, comuna Corbița – localitate cu multe rezonanțe în istoria culturală a fostului județ Tecuci. Sigur, granița administrativ-teritorială s-a tot modificat de-a lungul timpului, plasa Stănișești, sau numai o parte a ei, a fost încorporată uneori județului Bacău, dar indiferent de administrația căreia i-a aparținut aici, în Strâmba, pe dealurile molcome ale Moldovei a existat un freamăt de viață comunitară armonioasă, în spiritul vechilor tradiții rurale românești, în care preotul și învățătorul aveau rol central și vitaminizau întreaga viață comunitară. De fapt, aceasta este și miza autorilor, să reconstituie, cu o fidelitate neîndoieabilă, imaginea celor ce au vegheat la păstrarea vieții comunitare în armonie, în demnitate și-n spiritul vechilor obiceiuri românești.

Din totdeauna, oazele de viață rurală au constituit talpa țării, au păstrat tradiția românească nestrucată și-au transmis-o mai departe de la o generație la alta. Oamenii acestor locuri, în simplitatea și noblețea lor genuină, care se orientau după mersul Rariței pe bolta cerească, trăiau în deplină armonie cu natura și-și organizau viața după cutumele vechi moștenite din moși-strămoși. Cine le mai cercetează modul de viață, eposul, ethosul și credințele?

Boem@ 12 / 2016

Virgil Pavel

Lidia Pavel

Întoarcere în timp

O vreme, știm cu toții, funcționa Institutul Social Român și echipele lui Dimitrie Gusti, care își asu-mau această misiune monografică. Niciuna din localitățile cercetate de echipele studențești coordonate de Dimitrie Gusti n-au rămas, la plecarea echipelor, așa cum s-au aflat la descinderea lor în localitate. Un vânt de înnoire, de modernizare, de propășire și de prosperitate a bătut peste tot pe unde au trecut echipele monografice. Dar importanța cea mare nu s-a produs în planul vieții materiale, ci în plan spiritual. Oamenii au început să privească mai atent în interiorul lor și să conștientizeze că și ceea ce fac ei, însingurați și uitați de lume, felul cum privesc lumea, depozitarul lor de credințe și parabole activat în plan rural au o valoare intrinsecă și definesc românismul, modul românesc de ființare. Mulțimea revistelor de folclor apărute în toată țara, asaltarea lor de oamenii simpli de la țară, care-și trimiteau spre publicare cimiliturile, legendele și tot genul de creații folclorice reprezintă o consecință a acestei episodice coexistențe a studenților cu populația locului.

Astăzi nu mai există echipele lui Gusti și nu mai există nici interes pentru cercetarea mediului rural. Cine mai cercetează și cine mai dă seama de ceea ce se petrece în satele noastre? Ele au suferit deja transformări radicale, ba chiar sunt pe cale de dispariție. Acum încă se mai poate face ceva, peste puțină vreme - după ce satele se vor comasa în unități economice largite și puternice și se vor înființa euro-regiunile - mă tem că va fi prea târziu. Modernizarea lor are, desigur un rol important, dar, cum

(continuare în pag. 21)

avertizase Eminescu, *unde trece drum de fier/ Toate cântecele pier*. Și nu doar cântecele, dar întregul mod de viață tradițional se pervertește, se convertește în acțiuni concrete, marcate de ideea de bunăstare, de eficiență, de acoperirea nevoilor prioritare.

Ceea ce au făcut soții Pavel prin această investi-gație a locului de obârșie și a itinerariului lor de viață și de implicare publică este și un semn că interesul pentru lumea rurală, pentru bonomia acestor oameni simpli, care își organizează viața în deplin acord cu istoria, cu obiceiul pământului, cu divinul și cu învățăturile evanghelice. Din aceste sate uitate de lume s-au ridicat oameni de valoare, caractere puternice, iar faptul că nu s-au înstrăinat complet și consimt să revină, să se întoarcă în locurile de unde-au plecat și să dea seama de oamenii și locurile copilăriei și adolescenței lor trebuie subliniat și apreciat. Vom putea pretinde că ne cunoaștem țara, doar atunci când fiecare sat și fiecare cătun își va găsi monograful care să-i reconstituie istoria și contribuția lor la scrierea istoriei acestei țări.

Cine s-o facă? În condițiile când statul, organismele de cultură, administrațiile locale sau centrale nu arată nici un interes pentru optimizarea acestor demersuri, nădejdea vine de la acești intelectuali dispuși să se aplece cu dragoste și cu recunoștință față de oamenii și locurile formării lor intelectuale. Mai cunosc asemenea demersuri: regretatul Valeriu D. Cotea, în ultimul deceniu de viață, și-a abandonat cu bună știință studiile oenologice pentru a cerceta istoria și prigoana indusă de regimul comunist față de consătenii săi din Vidra vrânceană. La fel părintele Ion Croitoru, deși nu este un om al locului, a scris o carte destul de interesantă despre oamenii Lieștiului, peste care păstorește. Și mai notez, măcar așa telegrafic, că și acad. C.D.Zeletin printre variatele sale preocupări – cercetător în domeniul medicinei, poet, traducător, eseist, aforist - a găsit timp și pentru cercetarea localității Burdusaci, de unde a pornit în viață și-a deprins primele învățături despre o viață *come il foute*. Bineînțeles că exemplele pot continua la nesfârșit.

Ca profesor de matematică, s-a legat de Tecuci precum scoicile de navele maritime. Cum era de așteptat autorii se folosesc de acest prilej, al redactării acestei cărți, pentru a aminti de toți colegii lor de cancelarie, găsind cuvinte drăguțe pentru fiecare dintre ei. De asta, putem spune că lucrarea în ansamblul ei este și o carte cu prieteni și despre prieteni, așa cum i-a perceput în lunga lor carieră didactică. Clepsidra de pe copertă este un semn că timpul n-a trecut degeaba, că privind în urmă, răsturnând adică sensul clepsidrei, găsim destule lucruri, evenimente, întâmplări de care pot fi mândri.

Din această perspectivă trebuie privită și apreciată cartea soților Pavel. Cum să nu mă bucur de această ispravă scrisă cu dragoste și cu o floare de zarzăr în loc de pix? Îi felicit sincer pe autori pentru această izbândă și sper să fie un bun exemplu și pentru alți confrăți dispuși la travaliu asemănător și să-și încrusteze numele în istoria locului lor de origine.

Mónica TÓTH

singură

sunt singură pierdută
în palmele lumii
și nu aud zgomotul
tău
în sufrageria ridurilor

poftă

am poftă de viață în aer liber
am poftă de dragoste pură și adâncă
un desert dulce și pufos
de răsfățarea lumii surdă
de umbra ta iubite
ca să mă lumineze

aștept

mereu
necaz
rană
cât de nesuferit e totul
aștept
un mic miracol
din parte vieții

palma mea

o lacrimă
un gând
palma mea cu parfumul
frunzelor de mentă
e prea puțin
e prea gălăgie
în mintea
nu știu cum
și cu ce să te cuceresc
pentru inima glazurată
de suferință

poftă

am poftă de viață în aer liber
am poftă de dragoste pură și adâncă
un desert dulce și pufos
de răsfățarea lumii surdă
de umbra ta iubite
ca să mă lumineze

Silvia URLIH

TU

Trupul tău,
 miroase-a floare,
 floare-albastră, de ienupăr,
 chipul tău,
 miroase-a iarbă,
 iarbă
 ce-am cosit pe lună,
 ochii tăi
 miros a smirnă,
 smirnă
 ce am strâns în cufăr,
 gura ta,
 miroase-a tei,
 tei
 ce i-am cules cunună.

Palma ta,
 miroase-a cer,
 cer
 pictat de fluturi mii,
 gură, ochi, și buze calde,
 îmi șoptesc vorbe știute,
 din obraji
 îți cresc treziri,
 munți și văi și iasomii,
 trupu-mi freamătă a frunze,
 frunze verzi,
 de vremi bătute.

Trupul tău,
 miroase-a vreme,
 vreme caldă, însorită,
 chipul tău,
 miroase-a timp,
 timp
 de ore încuiat,
 ochii tăi,
 miros a clipă,
 clipă
 de demult dorită,
 gura ta,
 miroase-a miere,
 miere,
 fără de păcat.

Trupul tău,
 miroase-a stea,
 stea
 ce mi-a chemat tăcerea,
 chipul tău,
 miroase-a soare,

soare
 care îmi vorbește,
 ochii tăi,
 miros a cânt,
 cântec
 ce-mi aduce vrerea,
 gura, ochii, chipul, palma,
 sufletul
 mi-l peticește.

Strigă-n tine nerăbdarea

Am primit soarele-n casă,
 sufletul să-mi oblojească,
 m-am unit cu vântul serii,
 ziua să o mai scurteze,
 am rugat cuvintele,
 dorul să mi-l potolească,
 să nu simt cum noaptea stă,
 zările să le-nrămeze.

Îmi pun aripe la umbră,
 umbra să o las să zboare,
 palmele mi le deschid,
 cerul curcubeu îl fac,
 trepte-mi pun sub tălpi să urc
 până dincolo de soare,
 cântă gândurile toate,
 cânt și-n floare mă îmbrac.

Înfloresc sorii în suflet,
 tu, în mine-nmugurești,
 la urechi îmi cresc magnolii,
 zâmbetul mi-e aliat,
 strigă-n mine fericirea,
 când îmi spui că
 mă iubești,
 strigă-n tine nerăbdarea
 să-mi redai
 ce mi-a fost luat.

SUFLET OBOSIT

Aleargă sufletul
 despletit prin lume,
 aleargă căutându-și un loc,
 undeva,
 își caută liniștea,
 își caută un loc anume,
 un loc, unde obosit să stea.
 Sufletul strigă
 spre neuitare
 neuitarea l-aleargă,
 încearcă să-l prindă,
 dar el se ascunde
 sub o cărare
 și se-ntinde obosit pe o tindă.
 Aleargă sufletul
 prin lumea umbrasă,
 obosit ajunge
 la Poartă,
 cu brațele-ntinse
 îl primește "acasă"
 iubirea aninată de soartă.

Lucia PĂTRAȘCU

PUII DE CUC (fragment)

Peste ochii femeii se lăsă tăcerea albă, fără început și fără sfârșit...

- *Măine, la ora cincii, te aștept la colț. Vreau să-ți fac o surpriză. O să vii, nu-i așa?*

Fata privi în lungul străzii, cam golașă la ora aceea când ea se întorcea acasă. Aici locuiau trei fete care învățau la liceu și ea era una dintre ele. Își trecu gaeanta în mâna cealaltă, legănându-o ca pentru a câștiga timp. Să se ducă, să nu se ducă? Până la urmă se hotărî. Curiozitatea era prea mare.

- *Bine, la cincii. Dar nu stau mult!*

Mulțumită că a luat o hotărâre, se îndreptă spre casă. Băiatul o privi cum se îndepărtează și apoi, fluierând vesel, își văzu de drum. Locuia la vrei zece case mai încolo și se cunoșteau de ceva timp. Dar abia de vreo doi ani, între ei se înfiripase o poveste.

A doua zi era duminică. Când cei doi s-au întâlnit la colțul străzii, întunericul se învălătuca prin cutele zilei, așa cum se întâmplă într-o lună de toamnă târzie. Băiatul o luă pe după umeri și cei doi au pornit în pas voios spre bulevardul din apropiere. Copacii golași nu mai erau atât de prietenoși ca astă vară. Din loc în loc, băncile pustii așteptau în zadar perechile de îndrăgostiți. Unde erau zilele cu vreme frumoasă, când pe sub salcâmi înfloriți zburdau chiotele tinereții?

Așezați pe una din băncile pustii, cei doi tineri, privind în jur, au început o hârjoană de îndrăgostiți. Întinzând alene brațul, băiatul și-o apropie, făcându-i culcuș pe locul încălzit deja de el:

- *Vai, ce mi-au înghețat picioarele!* se strânse fata sub umărul lui protector.

- *Și mie, mâinile,* spuse băiatul înfrigurat de nerăbdare, căutând adăpost pe sub fularul fetei. Numai puțin, spuse el, sărutând-o drăgăstos, să mă încălzesc și eu.

Ramurile ușurele și înțepenite, văduvite de podoabe, își încovoiau neliniștea, scârțâind sub bătaia vântului rece și tăios, ce prinse a lua locul în stăpânire. Tălpile fetei băteau ușurel pământul rece, într-un trap mărunțel, căutând o undă de căldură. Băiatul o sărută ușor pe vârful nasului înghețat:

- *Hai!* spuse el hotărât. *Mergem la mine și ne încălzim puțin.*

Ea a tăcut, neștiind ce să răspundă. Strânși unul în altul, porniră zgribuliți.

El locuia singur. Părinții săi, despărțiți de vreo trei ani, plecaseră fiecare într-o altă casă, căutând să-și refacă viața, o viață în care cei doi frați, unul de patrusprezece ani și celălalt de aproape șaptesprezece, nu încăpeau. Acum,

când cel mare a plecat în armată, mezinul a rămas singur stăpânitor pe cele două camere ale locuinței. De fapt, o sală potrivită, în care se intra direct din curte printr-o *marchiză* mică și apoi o cameră ceva mai mare. Astfel arăta spațiul de locuit, nu prea diferit de al fiecărui chiriaș din acea curte nu foarte mare.

Când el a aprins lumina, în fața ochilor ei mirați se desfășura o priveliște neașteptată. Nu era vorba despre mobila modestă. Un pat, un dulap de haine, două, trei scaune pline cu felurite lucruri pe ele, o masă simplă, un covor de iută și o perdea subțirică sub care *transperantele* trase până jos interziceau orice privire indiscretă venită din exterior. În lumea lor nimeni nu avea mai multe lucruri. Doar că, lângă *godinul* de tuci negru, ce emana cu generozitate o căldură tainică, pe o față de masă întinsă direct pe covor erau așezate două farfurii, alături tacâmuri, pahare și, lângă ele, câteva gustări, strălucindu-și culorile învăpăiate de lumina jalu-lui ce se împrăștia zburdalnic prin orificiile ușii groa-se de metal.

- *Nu-ți dai jos paltonul?*

Înfigurată de mirare, fata își trase încetinel mânușile din mână, fularul alunecă prelins de la gât, în timp ce mâinile băiatului îmbrățișară umerii fetei, într-o atingere tandră și despovărătoare. Cu un gest hotărât, el aruncă pe un scaun hainele fetei:

- *Hai să stăm jos, la gura sobei. O să ne încălzim! Și parcă mi s-a făcut foame de atâta frig. Ție, nu?*

Fata privi în jur. Era pentru prima oară în casa unui băiat. Cu sfială, întinse mâna spre mijlocul mesei improvizate și ridicând micuța vază cu tufănele albe, o apropie de obraz. Parcă vroia să se asigure că se află într-o lume cunoscută. Florile acestea ce rezistau în biciuirea frigului de afară și chiar sub puful de nea căzut pe neașteptate, nu mai erau reci ca cele din parc, dar parfumul lor amăru se păstrase în mijlocul petalelor gingașe. Era aroma specială pe care fata o aștepta ori de câte ori venea toamna și pașii ei chemau foșnetul frunzelor așternute pe bulevard. De câte ori se ducea la liceu, covorul arămiu împotmolea talpa piciorului ca o plasă ademenitoare și fata, hotărâtă să nu întârzie la ore, călca voinicește, făcând adevărate voleuri din ghebele de frunziș. Doar la întoarcere, privirea ei întârzia prin dantela aurie, cerându-și iertare, poate, pentru ceea ce s-a întâmplat dimineață și, sigur, se va repeta și mâine.

- *Așează-te aici lângă mine! Cu ce să te servesc?*

Cu picioarele strânse turcește, băiatul îi întindea mâna a invitație și obrazul lui, ridicat spre ea, strălucea într-o lumină aparte. O fi fost de la căldura sobei, o fi fost de la emoția unui început sau de la macii roșii ce înfloriseră fără veste și pe fața fetei. Timidă, fata se lăsă moale pe covor, puse florile la loc și cu mâinile așezate cuminti în poală, îl privi:

- *Ce facem noi aici?*

- *Stăm și noi ca doi oameni liniștiți și servim*

(continuare în pag. 24)

cina. Ca o familie ce am putea fi într-o bună zi. Nu-ți place surpriza mea? Poate ne jucăm de-a mama și de-a tata!? Am să las numai lumina de la veioza asta. Acum, uite, închi-de ochii, deschide gura și gustă!

Prinsă în mrejele jocului, fata făcu întocmai și simți pe buze gustul de pâine proaspătă unsă cu unt peste care se lăfăia o felie de salam uscat. Mușcă o jumătate. Când deschise ochii, cealaltă jumătate se pierdea în gura zâmbitoare a băiatului. Ea simți că se îneacă, tuși, râse, se îneacă iar și, când el, grijuliu, îi întinse repede paharul în care rubinul unui vin ușor își juca mărgelile în sarabanda flăcărilor roșiatece, fata gustă repede, tuși din nou și începu să râdă:

- M-am înecat, de parcă sunt un copil mic!

- Hai, vino la mine, iubito! o alintă băiatul prinzându-i umerii într-o strângere tandră. Mai bea o gură, să-ți treacă! Și, uite, ia ceva dulce!

Luând în mână un ecler îl apropie de gura fetei.

- Stai, că ai ceva! se jucă el sărutându-i apăsat buzele roșii, de un roșu nefiresc de accentuat, fapt ce mira pe toată lumea, stârnind bănuiele inutile că ea ar folosi ruj sau alte vopseluri. Ceea ce nu era adevărat! Așa e mai bine! Mușcă!

Fata apucă vârful prăjiturii și mușcă, fără să-i pese că ciocolata i-a potopit obrazii îmbujorați. Râzând, a încercat să se șteargă.

- Nu te pricepi deloc. Te ajut eu! Stai cuminte!

Conștiincios, a început s-o sărute centimetru cu centimetru, întâi pe obrazul drept, apoi pe cel stâng, trecând la buzele întredeschise ce așteptau încă gustul dulcelui. Când buzele lui au coborât pe puntea lină spre văile decolteului, în timp ce mâna lui frământa aluatul rotund al sânilor, fata a simțit că alunecă și, atunci, brațele sale au înconjurat gâtul băiatului în căutarea disperată a unei salvări. Degeaba! Alunecarea și-a continuat traiectoria și, în căderea lină, doar pe covorul primitor, ea a simțit că este în siguranță. Nici n-a luat în seamă greutatea trupului ce fremăta deasupra sa, căutând înfrigurat cărările tainice. Printre sărutările fierbinți, amestecate cu vorbe alintate, cerul vieții ei căpăta alte dimensiuni.

Când s-a trezit din zborul necunoscut până atunci, a înțeles doar că ea este alta, a fost surprinsă și i-a fost rușine, fără să conștientizeze faptul că pentru ea viața pornise pe alt traseu, ademenind-o în meandre noi...Era prea preocupată de acel ceva ce rămăsese împlântat adânc, în interiorul ei și pe care nu-l putea defini. Ce putea fi?...

Alături de ea, ostenit de efortul biruitor, băiatul rămăsese nemișcat, cu fața ascunsă în pletele ei. Speriată, a crezut că el a pățit ceva. Mâna ei rece a prins a mângâia ușor ceafa lui transpirată. Sub atingerea neașteptată, umerii lui s-au încordat și în mintea lui s-a trezit bărbatul, ocrotitorul, cel responsabil de această stare de lucruri. Gura lui a prins zbor mărunț de fluturi ce țeseau văluri de azur peste ochii mirați ai fetei:

- Iubito, ți-a plăcut? Dacă ai ști ce fericit sunt! Acum ești a mea! Numai a mea!

Buzele ei răspundeau neștiute căutărilor lui lacome, prea lacome, de parcă doreau să ascundă sub frenezia lor o vinovăție neasumată încă...

Flăcările din godinul fierbinte încă își ostoisera jocul nebunatic și, prin ochiurile curioase ale ușiței de fier, o pudră de spuză alburie amăgea sub tainice învelișuri jarul ce înscopuse să adoarmă puțin câte puțin.

Oricum fata trebuia să se întoarcă acasă. Nu putea întârzia mai mult!

- Stai, să verific! Să fim siguri!

Au ieșit din casă în curtea întunecată, unde nu era nici țipenie de om.

Abia la poartă, au fost nevoiți să se lipească de peretele zidului aspru, pentru a face loc micului alai vesel ce o însoțea pe vecina din curte, care venise acasă într-o mică pauză între fotograf și nunta ce avea să urmeze la salon. În trecere, de sub involburările voalului de tul, proaspăta mireasă aruncă o privire fugară către băiat, apoi, ridicând puțin mai sus poala rochiei albe ce se revărsa de sub pardesiul aruncat pe umeri, o atinse pe fată cu volanele dantelate ca într-un pas de cadril și trecu mai departe. Oare cine trebuia să facă reverența?...Chiar așa! Cine?

Reverența mirelui? El nici nu făcea parte din joc. Era pe dinafară, după cum avea să afle femeia peste ani, despre întâmplările acestea.

Reverența miresei? Cea care era îmbrăcă-tă tocmai potrivit pentru o sală de bal, deși această nuntă a ei, la salon, nu avea nici pe departe alura și strălucirea unui bal adevărat. O nuntă modestă, într-un spațiu și mai modest, așa cum se întâmpla de obicei în acele vremuri, în sânul acestei categorii de oameni simpli. Singurul lucru strălucitor și autentic era părăul de beteală argintie ce cobora din parura oricărei mirese, pe umăr în jos, până la șoldurile neîntinate încă, parcă pentru a arăta mirelui drumul spre deslușirea apropiatei cunoașteri. Dacă rochia putea fi închiriată deseori, chiar și voalul cu găteala lui uneori, numai șuvița de beteală, semn de curățenie și neprihănire, aparținea miresei. Nicio fată n-ar fi renunțat la această amintire de nuntă, pe care o cumpăra de la prăvălia de mărunțișuri și gătele femeiești, o purta în noaptea nunții după ce domnișoarele de onoare îi împodobeau capul cu ea și, apoi, o păstra învelită în foița de hârtie cerată pe care era notată data nunții. Așa, ca să se știe că „toate am fost odată fete mari”!

Reverența liceenei? Ce reverență să fi făcut ea? Nici n-ar fi știut cum. Nici n-ar fi îndrăznit. Nici n-ar fi înțeles de ce. Nici n-o ducea gândul la așa ceva. Subtilități?! Abia trăise un moment unic

(continuare în pag. 37)

Eduard DORNEANU

CAPCANE TERMICE

Pisicile pufoasa și tori aleargă în jurul unei nectarine
poate fi o joacă sau un ritual inventat în timpul domniei
împăratului valens

ce imagine toxică spune ioana
alergarea în jurul unui sămbure învelit în carne vegetală
este asemeni asaltului asupra unei inimi inexpugnabile
acoperită cu vin albastru și frunze de coca
dar tori aleargă uite aleargă mereu
nu îi pasă de razele gri-fierbinți ce trec pe sub barierele
umbrelor
și întind capcane termice

și pufoasa aleargă spun eu
cât de norocoase pot fi fructele neatınse de dinți și de
limbă
fructele acelea pe care oamenii le privesc îmbrățișați
sângerând alb unul în celălalt
ca într-un ritual inventat în timpul domniei împăratului
valens
nu-i așa ioana
spune tu.

ZÂNA CORCODUȘELOR

ioana se așază pe o banca albastră
oftează
discuția dintre noi este fracturată de nori cu dezvoltare
verticală stereotipuri dinamice
și umbra unui hamac pe jumătate topită de căldura
sahariană
da ioana te aud spun eu
pot folosi corect respirația din diafragmă
telefonul meu este defect sau nu știu
poate că a trecut pe lângă tine un cortegiu care trebuie să
ajungă
la romilly-sur-seine
ioana râde
nu te aud eduard am buzunarele pline de corcodușe
dacă mă întrebă cineva ce am acolo ce crezi că voi spune
că e armata ta de teracotă ioana
asta vei spune
nu te aud eduard
ești cumva în căutarea unui filon arhaic al tristeții
sapi în penumbră ca un soldat mutilat înainte de bătălie
răspunde ce faci
o doamne ioana iar nu se aude nimic
las telefonul și îmi cuprind fața în palme
acum te văd printre degete ioana
ești zâna corcodușelor fată frumoasă
de asta cuvintele tale se pierd între dunăre și mălini

FEMEIA ARICI ȘI DINOZAUURII DIN HÂRTIE

dinozaurii din hârtie aleargă după femeia arici
vânătorii de tablouri
primesc de la ea fotografia unui predicator
manierist
și autografe pe bilete de loterie
din partea lui spengler sau berdiaev
femeia arici se tratează de hipererotism
la clinica jobenului epic
incizia de povestiri plictisitoare ascunde
antiteza simulările terapeutice
doctrina interogativă
femeia spune
dinozaurii au puteri magice
ei pot să ne transforme singurătatea
într-un peisaj marin cu puteri hipnotice
sau
pot fixa durerea pe ultima silabă
a numelui
femeia arici aleargă printre tarabe
ecoul taie șuvițe din liniștea nopții
sângele pătează
umbrele clepsidrei.

MIDDLE BLOCKER

mi-e lene
o să mai stau în pat șaisprezece minute
pe sticla ochelarilor săi
beatrice desenează fântânile din badr
da
lumina răsfață cicatricile decupate de pe trupurile
profeților
tușele subțiri definesc
o iconografie mentală aruncată în suburbanul iubirii

beatrice spune
dacă până la data de treizeci și unu decembrie
nu mă vei zidi sub pleoapele unui înger căzut
să știi
că nu îți voi mai mușca buzele
da da să știi eduardule
să știi

mă ridic
par un middle blocker părăsit în fața fileului
de partea cealaltă
fântânile din badr înghit lacrimile iubitei
până la data de treizeci și unu decembrie strigă ea
fir-ar să fie îi răspund
sunt o cărare verde rătăcită pe cer de noiembrie
nu știu de ce naiba
nu mă crezi.

Dorian MARCOCI

În taină

O mângâiere, un regret
Mi-așterne valul la picioare,
Inscripționate-ntr-un sonet
Compus de marea primitoare.
A-ngăduit popasul meu
Sub raza soarelui de iarnă
Simțind c-am s-o alint mereu
C-o dragoste de vis în taină.

Împodobind o amintire

Mi-am aninat sufletu-n brad,
În verde mătășos,
Cu visele care nu cad,
Legate prin frumos.

Am adăugat anii cumiți,
Naive primăveri,
Ai vieții lângă străduinți
Și armonii de ieri.

Se legănau ca nestemate
Alintul mamei drag,
Ori vorbele înfiripate
De buna de pe prag.

Strângeam atâtea bucurii,
Punându-le duios
În bradul caldei reverii
Din amintire scos.

Beteala-i toată din argintul
Atingerilor moi
Când mama-mi îndrepta veșmântul
Tihnind lumea din noi.

Cu luminițe ochii dragi
Țeseau vraja spontan
Privind aievea înspre magi
Colinde când rosteam,

Iar glasul nostru se-mpletea
În camera curată
În vârf de brad chemând o stea
Din lumea depărtată.

Fără vise

Poate am scrijelit pereți de peșteri
Nu cu desene, ci-n cuvânt.
Din vânt am adunat glasul de frunze
Căci n-am știut vreodată ca să cânt.

Poate-am trăit pe țarm spălat de valuri
Și glasul mării l-am cules mereu

Să-mi dea tăria clipei următoare
Ca să înving ce îmi părea mai greu.

Poate-am iubit adânc, trecând de zare,
Un chip și-un trup atins de ireal
Și l-am zidit în vis, recunoscându-l
În serile când luna da un bal.

Poate mă voi trezi la realitate,
Căci visele sunt fire de nisip,
Neîncetat clădind un rost vremelnic...
Și-atunci cum voi trăi fără nimic?

Pe clinul vieții

Cautam trăiri, emoții, amintiri,
Ce pas cu pas se deșteptau de dor,
În locuri unde-am fost un trecător
Pe clinul vieții înspre împliniri.

Atunci nu pridideam să îmi măsoar
Puterea gândului mereu rebel
Cu standardele fel de fel
Ce meritau sau nu să le dobor.

Am fost adesea foarte absorbit,
Nu mi-am permis răgazul să privesc
În jurul meu cum pomii înfloresc
Și cât natura mi-ar fi oferit...

Acum când pasul s-a întors pe drum
Aș vrea să prețuiesc cu-alte măsuri,
Să întregesc noianul de frânturi.
Dar tinerețea cum să o adun?

Iubire

Salcâmi străjuiau cerul cu floare
În dimineți când gândul către tine
Doinea în pași și în priviri senine
Dorindu-te tăcut, cu nerăbdare.

Atingeri de parfum din alb și verde
Se cuibăreau în suflet fremătând
Anticipând privirile-ți arzând
Și trupul dincolo de ce se vede.

Așa a fost acea clipă de viață,
Iubire din iubire dăruind
În largul florilor ce nu dezmint
Că dragostea-i cea mai de preț povață.

Harpa

Da, tainic a vibrat în suflet
O harpă. N-o purtam doar eu.
Din spații se-ntreceau în sunet
Emoții-n glas de radiou

Și corzile abia atinse
Le preschimbau în mângâieri
Eliberând trăiri și vise
Ce le păstram de multe veri.

Da, harpa n-o purtam doar eu,
Dar erau strune diferite,
Și-i greu ca să găsești ecou
Și sufletele potrivite.

Ana-Maria CHEȘCU

Documente consulare franceze – consulul francez de Laigue

Consulat de France à Galatz
Personnel

Galatz, le 20 Juillet 1881,
Monsieur le Ministre,

Je vois avoir l'honneur de rendre compte à Votre Excellence de la célébration, à Galatz, de la Fête Nationale, du 14 Juillet. Toute la colonie française, sauf en très petit nombre de ses membres, réellement empêchés, s'est rendue au Consulat, à 10 heures du matin, répondait, ainsi, à l'invitation que je lui adressée.

Les officiers des vapeurs de la „Compagnie des Messageries Maritimes” et „l'Algerie” de la Compagnie Marseillaise „Frassinnet” assistaient, également, à ma réception. Après une courte allocution, j'ai proposé un toast à la France Républicaine et aux hommes illustres, librement choisis par elle, pour diriger sa haute destinée à Notre Marine de Commerce, que représentaient parmi nous les officiers des deux grandes Compagnies de Navigation, qui portent, si dignement, notre pavillon sur plus de la moitié du globe.

Une notable français et le capitaine de l'amis me répondaient, aussitôt l'un, pour rappeler que la colonie française à Galatz n'avait plus célébré sa fête nationale depuis près de 16 ans, et l'autre, heureusement inspiré, pour affirmer le patriotisme particulièrement ardent de ceux d'entre nous, qu'un exil, commandé par le travail, retient loin de la patrie.

À sept heures, du soir, toute notre colonie se trouvait de nouveau rassemblée, sur le pont de „l'Algérie”, tendu de pavillon orné de feuillage et de fleur. Un banquet y était préparé et je dois dire que je n'ai jamais vu aussi nombreuses réunion, plus cordiale et plus correcte, tout à la fois des toasts ont encore été portés à la République à son Président, M. Grevy, et à M. M. les Présidents du Sénat et de la Chambre des Députés à la Marine Française et à la Flottille Roumaine, mouillé auprès de nous dans le Danube. M. Colin, mon chancelier, a eu la bonne pensée de dire, avec l'assentiment général, que les français essentiellement respectueux des lois des nations, dont ils deviennent les hôtes, aussi bien que de leurs usages et de leurs institutions, devaient salué cordialement des souverains, tels que leur Majestés, les Roi Charles Ier et la Reine Elisabeta, aussi religieusement conservateurs de la libérale Constitution du Royaume de Roumanie. Nos équipages française, de leur côté, étaient en fête, et a deux vapeurs partant le grave pavois tout chargés de fond éclairant, dans la nuit, le quais et le fleuve, le Consulat pavoisé était également il luminé, tandis que la plupart des habitations françaises, avaient arboré nos couleurs, ainsi que les couleurs territoriales.

Cette journée, du 14 Juillet, la première qui aura été célébrée à Galatz, laissera dans la population, un bon et un durable souvenir, par l'union complète de nos concitoyens, dans un même sentiment d'amour de la Patrie, union constatée par les journaux locaux „la Vocea” et „la Posta”. Les autorités territoriales, Civile et Militaire, étaient venues me complimenter pendant l'après-midi et je les ai reçues en uniforme, ainsi, que mes collègues d'Angleterre, de Grece et d'Italie.

Les Consuls d'Autriche, Hongrie, de Russie et d'Allemagne se sont absentée, mais j'aurai réglé, moi-même, la question que pourrait soulever cet incident, par une simple explication avec mon collègue d'Allemagne, qui, dès le 17, était part un congé, pour deux mois, sans que j'aie pu le voir, car il est le seul qui se soit trouvé vraiment tendu de me rendre visite, le 14 Juillet, puisque j'avais été le complimenter, après avoir consulté nos collègues le jour même de la fête de son souverain.

Agréer l'hommage du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Laigue către Barthélerry, Saint Militaire.

Consulatul Franței de la Galați

Galați, 20 iulie 1881,
Domnule Ministru

Am onoarea de a raporta Excelenței Voastre sărbătorirea zilei Franței, la Galați, pe data de 14 iulie. Toată colonia franceză, cu excepția câtorva membri, cu adevărat împiedicați², s-a oprit în fața sediului consulatului francez de aici, la ora 10 ale dimineții, răspunzând, astfel, invitației primite. Ofițerii de la Compania „Mesageriilor Maritime” și „Algeria”, precum și compania marseleză „Frassinnet” au asistat, de asemeni, la această recepție³. După o scurtă alocuțiune, eu am propus un toast în favoarea Republicii Franceze și a oamenilor iluștri, aleși din rândul nostru, pentru a dirija înaltul destin al Marinei de Comerț Franceze, reprezentată aici de ofițerii celor două mari companii de navigație, care poartă atât de demn pavilionul nostru pe mai bine de jumătate din glob.

Un notabil francez și un căpitan m-au atenționat imediat, pentru a-mi reaminti faptul că grupul francez de aici nu a mai sărbătorit ziua națională de aproape 16 ani, iar altul, fericit inspirat, a afirmat că patriotismul care arde în inimile alor noștri a fost păstrat, în ciuda exilului comandat de muncă, ce i-a îndepărtat de patrie. La orele șapte ale serii, toată colonia noastră se găsea pe pontonul vasului Algeria, ce avea pavilionul ornat cu frunze și flori. Un banchet a fost preparat și trebuie să spun că nu am văzut niciodată o reuniune mai cordială și mai corectă; în acest timp, au fost aduse toasturi în favoarea oficialităților franceze. Dl. Colin, cancelarul meu, a avut inspirat idee de a afirma, în asentimentul general, că francezii respectă în esență legea națiunii care le este gazdă, la fel ca și uzanțele și instituțiile acestora, uzanță ce îi obligă să-i salute cordial pe suveranii acestei națiuni, în cazul de față Majestățile lor, regina Elisabeta și regele Carol I, la fel ca și pe religioșii conservatori ai liberalei Constituții Române.

Această zi, de 14 iulie, prima care a fost celebrată la Galați, a lăsat în rândul populației un durabil sentiment, prin uniunea completă a

(continuare în pag. 30)

Marin MIHALACHE

HARFA EOLIANĂ DE LA CERNICA

Sub streășina "Bucureșilor", la Sfânta Mănăstire Cernica, pe acest ostrov sfințit cu lacrimile rugăciunilor Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, ale Sfântului Cuvios Gheorghe de la Cernica și ale Sfântului Cuvios Irodion de la Lainici, lacrimi curate și multe care au curs precum izvoarele la vale până s-a umplut cu aghiasmă "lacul codrilor albastru" care înconjoară acum mănăstirea cu o duioasă îmbrățișare lacustră, în acest loc sfânt, statornic într-o statornicie, se nevoiește într-o cele duhovnicești smeritul și preacuviosul părinte protosinghel Ignatie Grecu.

Ca o harfă eoliană acordată după diapazonul sferelor cerești și bătaia vântului de primăvară, "veșnic tânăr și fericit", părintele protosinghel scrie minunate "doine și lăcrimioare" în "dulcele stil clasic" și "haiku" autentic autohton, poeme apolinice, limpezi și curate precum lacrima luminii din care izvodesc dulci miresme duhovnicești, prinos de tămâie scumpă de trandafir japonez. Plin de har sfânt "Poetul suie la voi/cu harfa pe umăr.../lăudând pe Dumnezeu..." (*Lăudând pe Dumnezeu, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Părintele protosinghel și-a început cu mulți ani în urmă ucenicia monahală în singurătate absolută la temperatura înghețului într-o cămăruță albă din mijlocul cimitirului unde cândva fusese o grădină de vară, la câțiva pași de banca unde poposise cândva însuși regele poeziei, Eminența Sa, Eminescu, adus aici cu o birjă tocmită de un nepot al lui Slavici: "Acum un secol și ceva/ pe o bancă/ a stat Eminescu./ De atunci/ mereu/ toamnă de toamnă/ frunzele cad/ peste umbra lui" (*Umbra lui Eminescu la Cernica, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Singur între pereții albi precum zăpada ai acelei cămăruțe solitare și izolate de lume, în acea iarnă a "inițierii teurgice", râvnitorul într-o cele sfinte, fratele pe atunci Gheorghe s-a bucurat de darul și binecuvântarea viziunii trecerii metaforice prin ușile bine zăvorâte a umbrei lui Eminescu. De atunci, primăvara ori toamna, iarna sau vara, părintele a rămas convins poetic că Eminescu trăiește: "Da ! Eminescu n-a murit ! / Ne-o spune teiul și acum/ Umplând tot cerul de parfum,/ Pământ pe care l-a iubit./ Orice tăcere mi-o asum !/ Mai spune teiul înflorit./ Da ! Eminescu n-a murit !/ El viețuiește și acum./ Luceafărul, neostenit,/ Își taie-n cerc, nu orișicum,/ Mereu același tainic drum/ Dând orizont nemărginit// Căci Eminescu n-a murit !...". (*Da ! Eminescu..., Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009). Tot pe acolo, în grădina cimitirului își făcuse cândva ucenicia, își "potrivise" cuvintele psalmilor personali, dar precum Toma se îndoise în cele ale credinței monahul Arghezi: "Vreau să Te pipăi și să urlu: Este !".

Binecuvântat cu o dublă porție de singurătate, una monahală și cealaltă poetică, părintele protosinghel trăiește profund darul divin al existenței și bucuria de a fi și cânta imne de slavă și mulțumire Domnului precum o pasăre care cântă cu foc pe acoperișul bisericii: "Asemeni sunt cu pasărea singuratică de pe acoperiș/ care pe aripa bisericii în zori cântă cu foc. Lumea trece, / se uită mirată în sus și pleacă./ Nimeni nu se oprește în loc să o asculte... (*Doar Domnul, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura

Boem@ 12 / 2016

RawexComs, 2014).

Inspirația poetică este inefabilă, discretă, tainică: "Fii precum privighetoarea. / Cântând / nimănui nu se arată. // Când mai aproape / când mai departe / în crângul înverzit (*Precum privighetoarea, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014). Pentru a putea scrie, poetul are nevoie să se retragă din lume să poată citi, să se poată ruga și să poată trăi intens și autentic suferința singurătății: "Ca să-mi aduc aminte iarăși de tine/ Voi citi și voi scrie poezii, // Departe de lume, în singurătate." (*Ca să-mi aduc aminte, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014). Fiind binecuvântat cu darul și vocația cuvântului scris își înțelege și acceptă bucuroș vocația și menirea de a-și împărtăși versurile și anafura sfințită mirosind a lumină celor flămânzi de adevăr și frumos: "Nu ți-a rămas decât/ acest trist vechi aluat,/ cuvântul./ Frământă-l îndelung,/ dă-i ultima potrivită formă/ asemeni inimii tale./ Rumenește-l bine/ în cuptorul dragostei./ Apoi scoate-l dulce mirosind a lumină// și-l împarte celor flămânzi,/ Poete !" (*Ars poetica, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Monahul poet Ignatie Grecu

Poetul este peste măsură de darnic și generos încât ne dezvăluie din înseși tainele laboratorului său intim de creație unde ne spune că prinde din zbor duhul inspirației și șoapta divină și nu face decât să le fixeze pe hârtie ca pe un fluture în insectar: "Dacă nu toate, măcar un vers din ele este inspirat. Venit așa pe sus, din senin, fără să știi de unde și cum. Fărămă a unei șoapte divine. Eu n-am făcut decât să-l prind din zbor cum ai prinde un fluture miraculos și să-l fixez pe hârtie pentru totdeauna. Apoi, ca să nu-l ia vântul sau ca să nu zboare din nou, a trebuit să-l bat în jur cu

(continuare în pag. 29)

pietre scumpe, făcându-l să strălucească mai frumos decât orice închipuire” (*Pentru început, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009).

Când nu este la rând să slujească la sfântul altar, părintele protosinghel aleargă în grabă în grădina cimitirului să îngrijească rizomii spirituali ai florilor culturale ale neamului, bulbii de lumină sufletească îngropați acolo temporar până la sfânta înviere din morți de la sfârșitul veacului. Iar când are bună dispoziție sufletească, ori este trist și îngândurat și îl vizitează din nou îngerul sfânt al inspirației poetice, părintele stă la un potir de rouă de vorbă cu mierlele și privighetorile și le mângâie aripile trudite precum odinioară Sfântul Francisc de Assisi, precum Pan și Orfeu. După aceea, ca prin minune, încurajate de privirile blânde și caritabile ale preotului-poet păsările cerului își încearcă propria lor vocație apostolică: ”Privighetoarea nu se teme/ Să intre ziua în cetate./ Să cânte iarăși și să cheme/ La milă și la bunătate.”// (*Privighetoarea, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009). Păsările precum peregrinii în pustie îl caută pe Domnul ”Cu aripi mari, oboșite/ Suie să-ntâmpine zorii./ Precum odinioară-n pustie/ Mulțimile însetate de Tine” (*Păsările, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Și cum cântecele păsărești, trilurile de bucurie înălțătoare până la ceruri, se aseamănă atât de bine cu limbajul poetic, părintele traduce și pune pe versuri cântecul păsărilor, imaginile minunate ale naturii și creației văzute de sus numai de ochii păsărilor și de imaginația bogată, aforistică a poetului. Altfel nu l-ar fi ascultat și înțeles păsările care nu au deprins încă limbajul omenesc atât de prozaic și profan din care au pierit misterele adânci ale visării și viziunilor îngereste, ale frumosului estetic și sacru: ”Porumbelul Tău, Doamne, își întinde liniștit aripa peste mine/ eu scriu la umbra ei pe lumină acest stih” (#4); ”Am aruncat peste bord tot ce-am agonisit o viață/ acum ușor ca un fulg mă topesc întru Tine, Doamne !” (#24); ”O, mângâie blând poporul meu de tristeți/ păduri pline de umbră așteaptă” (#53); ”Întâiul învins un mac decapitat/ în larg pe cer amurgul” (#85); ”Un râu ridicându-se luminii cândva dăruit/ un trup liră/ oase cântând la nesfârșit/ absent Orfeu” (#93); ”O catedrală ceață risipindu-se-n valuri/ și porumbeii dând pașnic înalt ocol crucii din vârful neobosite gânduri vâslind pururi întru Tine!” (#95) (*Veni-va*, Ed. Agol, 2015).

Peste versurile poetului înduhovnicit ninge cu flori de salcâm, teii își revarsă miresmele, toată noaptea privighetoarea cântă ritmuri și triluri din *Anotimpurile* lui Vivaldi, iar poetul plânge și se roagă, surâde ca în simfoniile lui Mozart printre lacrimi de vis: ”Privighetoarea tace-n zori./ Ea toată noaptea a cântat./ A plâns întruna, s-a rugat:/ De ce va trebui să mori?! (*Privighetoarea, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009).

Imaginile poetice sunt de o sensibilitate, candoare și tandrețe rar întâlnite: ”Cireșul mic s-a înstelat/ Cu flori de aur și rubin./ Uimit atunci m-am aplecat/ Ca să-l sărut pe creștet lin./ Dintr-un toiag de lemn uscat/ Pe care găzele îl țin./ Cireșul mic s-a înstelat/ Cu flori de aur și rubin.”// Cu lacrimi multe l-am udat/ Vărsând suspin lângă suspin/ Și, peste noapte, din senin./ Necunoscut și minunat, // Cireșul mic s-a înstelat!...” (*Cireșul mic, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Ed. Artemis, 2009). Tot așa ”Magnolia înflorind e-o catedrală. / Așteaptă îngerii pe rând să vină/ Să o contemple și să ia lumină:/ Frumoasă, blândă, nouă,

ireală.”// (*Magnolia înflorind..., Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009).

Comuniunea cu natura, iubirea pentru fauna și flora ”picioarelor de plai” de la Cernica, a câtorva frunze căzute și însingurate, atinge apogeul milei și al sensibilității poetice: ”Am adunat de pe jos/ câteva frunze căzute/ înfrigorat de plâns.”// Le-am luat cu grijă/ și le-am pus în chilie/ pe masa de scris.”// Am zis: să fie cât mai aproape/ iarna aceasta care vine/ o vom petrece împreună/ fără prea multe cuvinte.”// (*Iarna aceasta, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014). Mironosițele flori așteaptă în zori să fie mângâiate măcar cu umbra poetului: ”Singura lor mângâiere/ este aceasta:/ să trecem în zori/ umbra noastră încet peste ele.”// (*Mironosițele flori, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Poezia părintelui protosinghel este de inspirație mistică, este religioasă, dar nu didactică, este expresie a trăirii suferinței cristice și grațitudinii pentru jertfa divină: ”Împunsă fiind coasta Ta/ s-a vindecat durerea mea.”// Cu palma peste obraz/ fiind Tu lovit,/ am dobândit mângâiere.”// Fiere gustând, Hristoase,/ m-am izbăvit/ de mâncarea cea dulce/ din pomul oprit // (*Doamne, lisuse, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014). Credința în Înviere îl face pe poet să accepte efemeritatea clipei și chiar să citească pacea și armonia escatologică pe chipul celui adormit întru Domnul: ”Se duce clipa! Și ce dacă! / Cu ea și noi ne ducem! Fie! / E atâta pace, armonie, / Pe chipul celui care pleacă” (*Copacii-s plini de poezie, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009).

Părintele protosinghel și-a pus harul și darul poetic în slujba Bisericii Domnului și, precum Arghezi cândva, alăturând cu inspirație și măiestrie de artizan ”slova de foc și slova făurită” a ridicat ”acatiste” și stihuri de laudă și slavă de o rară frumusețe sfinților Domnului. De pildă, *Acatistul Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul*, celui care cu ”undita meșteșugită a cuvintelor cele alese și cu mărturiile cele înalte ale Duhului Sfânt”, ”întinzând mreaja învățaturii apostolicești” cu ”iscusință” a ”vânat poporul cel ascultător din adâncul amar al păcatelor, aducându-l la lumina cunoștinței celei adevărate...” (Condacul al 7-lea). Cu multă evlavie, poetul protosinghel închină *Stihuri de laudă* poetică Sfântului Martir: ”Dar eu știu că Domnul nu trece cu vederea/ Ruga smeritului Său rob, Antim./ Care pentru El a trudit îndelung/ Pentru popor s-a rugat!” (*Septembrie vine, Repere și idei*, 23 sept.2016).

Anul trecut, părintele a avut bucuria de a merge în pelerinaj la Locurile Sfinte, în urma căruia a scris și publicat un jurnal de călătorie de o deosebită calitate spirituală. Nu este un ghid turistic, ci un jurnal de pelerinaj sufletesc, spiritual. Într-o astfel de vizită fiecare vede de fapt ceea ce caută. Părintele are darul de a vedea cu ochii înduhovnicite și luminați de viziunea biblică și hagiografică. Mai mult, are și darul poetic al

(continuare în pag. 30)

scrisului, al povestitorului înțelept, și toate la un loc fac lectura jurnalului vie și memorabilă chiar și pentru cel care n-a ajuns încă pe pământul pe care a călcat cândva Mântuitorul lumii. La întoarcere, părintele protosinghel aduce "nisip fin" de pe colinele sfinte și de pe malurile apelor Botezului să-l semene "pe meleagurile noastre ca pe un dar sfânt"... Astfel încât "câmpiile noastre să devină și mai îmbelșugate, având tainică binecuvântare de sus". (Ignatie Grecu: *Jurnalul unui poet pelerin în Țara Sfântă*, Editura Agol, 2015).

Părintele protosinghel Ignatie Grecu a publicat poezii în repute publicatii culturale și literare din țară și străinătate și importanți scriitori și critici literari au scris articole elogioase despre darul poetic al sfinției sale. De asemenea, părintele a publicat un număr impresionant de cărți de poezie de o înaltă valoare estetică și poetică, mult apreciate de iubitorii de frumos și de Dumnezeu: **Bucură-te (poeme)**, Editura Lumină din lumină, 1992; **Mierea singurătății (poeme)**, Editura Zidarom, 1994; **Cântec pentru cnemidă (poem)**, Editura Zidarom, 1994; **Hrisov, această zi (stihuri)**, Editura Migdal-Korod, 1995; **Stihurile despre nisip (poeme)**, Editura Sophia, 2001; **Sipetul de taină (versuri)**, Editura Ager, 2004; **Aripă de inger (versuri)**, Editura Artemis, 2006; **Lacrimi de mărgan (rondeluri)**, Editura Artemis, 2009; **Floare de har**, Editura Semne, 2012; **Altă inserare**, Editura RawexComs, 2014; **Steaua mângâierii (sonete)**, Editura RawexComs, 2014; **Cântecul păsării pe acoperiș**, Editura RawexComs, 2014; **Veni-va**, Editura Agol, 2015; **Jurnalul unui poet pelerin în Țara Sfântă**, Editura Agol, 2015.

CHICAGO - USA

(urmare din pag. 27)

cetățenilor noștri, în sensul dragostei de țară, uniune consta-tată și de jurnalele locale „Vocea” și „Poșta”. Autoritățile teritoriale, civile și militare au venit să mă complimenteze în timpul după-amiezei și am recunoscut în uniforme, astfel, pe colegii Greciei, Angliei și Italiei. Consulii Austriei, Ungariei, Rusiei și Germaniei, au absentat, dar eu am elucidat această problemă, care putea crea incidente, printr-o întrevvedere avută cu colegul meu german, care însă, din data de 17, a fost plecat în concediu pentru o perioadă de 2 luni⁴.

Rola 63, foaia pierdută. Destinația rolei este, însă, precisă.

² Ocupați (plecați cu alte treburi).

³ Raportul acesta a fost destul de dificil de tradus. Așa că am tradus cu aproximație.

⁴ Ultima parte din raport ne-a creat unele probleme de traducere.

Andrei MANDEA

Chip albastru, de vechi polar,
Alunecând prin astral,
Chinuit de dor medicinal.

Vânat printre tenebre delicioase,
Acvile plâng, îngropate-n propriile oase,
Viorile, agonizate cântă duioase.

Chip albastru în al meu schelet,
Te simt purpuriu permanent,
Purpuriu aprins în inimă, ascendent.

Chip albastru cu al tău adaos,
Te aștept să ne iubim în acest haos.

Chip albastru în a mea privire,
Te accept că m-ai ales, pe mine,
Și acum găsește-mă prin aceste rime.

N-am nevoie de otravă, am gânduri amenințătoare,
Care se transformă-n momente transparente
otrăvitoare.

Azi nu mai am scuze, scuza-i o facilitate
Pentru falși, pentru lași și pentru moarte.
Nu mă lăsa să mă joc cu dragostea jucăusă,
Că n-o să mă regăsesc, ascuns după a ta ușă.

Azi dă-mi doar un scurt obscen sărut,
Ca să-ți dau mâine la schimb doar un cuvânt.
N-am întors foaia, pentru că încă nu am terminat-o,
Are pe ea o poezie pe care încă n-am descifrat-o.
Azi am deschis o carte, și-am citit o pagină goală,
Dar nu i-am înțeles cuvintele, întâmplare anormală.
Nu mă rețin din propriile-mi slabe gânduri,
Când mă trezesc, le văd prin colorate vânturi.
Azi am evadat din mediul nostru natural,
Să revin la realitatea ce se pierde în fundal.

Te rog Poet suprem,
Ajută-mă să scriu un poem,
Sunt un trandafir ofilit,
De rău înrobit,

Te rog, al tuturor Poet,
Pune raze de lună pe mine încet,
Cu lacrimi să semnez poezii,
Cu lacrimi rozii,

Te rog Poet înțelegător,
Știu că sunt amator,
Din acest decor pictat prost,
Să fredonez poeme pe de rost.

Valeriu VALEGI

CE AVENTURĂ

Printre eresuri să te rătăcești
 ce aventură
 cu pași de felină să parcurgi distanța
 până la strămoșii din părinți
 ce aventură
 printre eresuri să hoinărești
 fără nicio țintă
 cu voia păsărilor
 să vorbești într-o limbă de la începuturi
 ehei ce aventură

VINI

Vini au fost și vor fi
 trase-ntr-un târziu
 pe linie moartă
 nici prin gând să nu-ți treacă
 să le-aduni sub un cer
 lipsit de nori ori să le-ngropi
 fără nicio remușcare
 până la culcare mai va!
 înc-o dată vinile
 îți vor salva sufletul
 și mersul pe sub sălcii
 fi-va mai ușor

DAC-O VREA DOMNUL

Dac-o vrea Domnul
 mă voi opri din mers
 gândul se va pustii
 vederea se va potoli
 doar auzul va mai întârzia puțin
 să-și contemple ecoul

dac-o vrea Domnul
 cu o mână voi scărpinga ușor
 pe creștet timpul iar cu cealaltă
 mă voi reculege pe înserat
 ca după un somn lung

dac-o vrea Domnul
 cum voi mai râde cu poftă
 ca dup-o stranie întâmplare
 întreaga-mi viață

FELUL CUM CONSUMI CLIPELE

Felul cum consumi clipele
 aici e chichița
 rămâne să mai înveți
 cum traversăm singuri
 clipa
 da da tărâmul de dincolo
 tatonează întâi și întâi
 clipele altfel abordate
 dar clipele s-or domoli îmi spui
 un preambul al desăvârșitului efort
 de cunoaștere cadența
 de dincolo
 s-o impui pașilor

DINTR-O NECESITATE

Dintr-o necesitate
 barierele
 s-au ridicat
 cuvintele ilare
 au prins cheag
 aluziile (și mama aluziilor)
 au înfrânt intimitatea
 bunului simț
 ce s-a autoexilat
 dintr-o necesitate
 curată necesitate

CU MINE CULMILOR

Cu mine culmilor de vrei să le-ncerci
 vigilența socot că nu vei reuși. dintr-un
 început vei dori să mă părăsești c-un zâmbet larg.
 e puțin probabil să continuăm aventura în siajul
 sufletelor noastre. culmile acelea desigur se vor
 oglindi în tandre reverii. în insistența revenirilor
 noastre

FERICE

Ferice de cei întru firea Domnului
 ferice de cei cu nimic mai mândri decât măslinul
 ferice de cei ce se-nfruptă cu măsură
 ferice de cei mult răbdători
 ferice de cei părăsiți de gândul înnavușirii
 ferice de cei luminați de inimă
 ferice de cei ocoliți de febra urii
 ferice de cei care se-ntreabă după liniștirea apelor
 ferice de cei ce-și caută reazem în ochiul treaz
 ferice/ ferice/ ferice

Lucia PĂTRAȘCU

Întâlnire de suflet

Pe 9 nov. 2016, la sediul Bibliotecii Județene Panait Istrati din Brăila, la ora 17, a avut loc o întâlnire de suflet pentru aniversarea Domnului Profesor **Gheorghe Gorincu**, publicist, editor, scriitor și președintele *Fundației Caritabile Profesor Florica Gorincu*.

Cei 91 de ani împliniți de distinsul scriitor au prilejuit cuvinte de aprecieri venite din partea celor care i-au fost alături ca și colegi de profesorat, colegi de condei și, mai ales, cititori. În alocuțiunile lor domnii profesori Dumitru Anghel, Viorel Mortu, Jenică Chiriac și Ioan Munteanu, cunoscuți scriitori brăileni, au evidențiat calitatea profesorului și scriitorului Gh. Gorincu, om de o mare corectitudine, de o aleasă ținută morală și o hărnicie de nestăvilit. Nu puține au fost mesajele primite de la distanță, din partea oamenilor care-l cunosc, îl prețuiesc și îl iubesc. O sărbătoare cu multe flori și cuvinte de laudă!

Așa cum arată ziarul local *Obiectiv. Vocea Brăilei: La Brăila, alături de soția sa, prof. Florica Gorincu, a citorit câteva școli: Școala Tehnică Financiară, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Liceul Radio-Tv, a fondat Editura Danubius, iar ca autor, a scris volume de proză de o diversitate surprinzătoare și a avut o bogată activitate publicistică privind economia de piață, contribuind astfel la dezvoltarea științelor economice din România. Profesor, economist, scriitor, publicist, istoric, **Gheorghe Gorincu** este o personalitate marcantă, un OM care a sfințit și a înnobilat locurile prin care a trecut.*

Acest eveniment a prilejuit scriitoarei brăilene Lucia Pătrașcu (subsemnata!) o abordare mai șagălnică a acestei personalități născută pe meleaguri fălțicene și îndulcită definitiv de apa Dunării, la Brăila. Drept care, dăm publicității următorul *rechizitoriu*:

Onorat auditoriu,

Ne ocupăm astăzi de cazul Gheorghe Gorincu...

Pentru că, trebuie să recunoaștem cu toții faptul că numele și persoana sa au devenit deja un caz! La respectabila sa vârstă, Domnul Profesor Gheorghe Gorincu, finanțist, publicist, editor, scriitor, este responsabil de neliniștea și curiozitatea noastră, trăiri născute de câțiva ani în această lună de toamnă târzie. Deoarece, făptuitorul împătimit ne-a captat mereu atenția și ne-a determinat cu eleganță să ne alăturăm invitației sale de a-i fi tovarăși pe drumul creațiilor literare proprii. Omul acesta, *scormonitor*, cum l-am numit eu mai demult, a scotocit, a găsit și a adus cititorilor toate tainele pe care le-a aflat, despre tot și toate. Fie că este vorba de istorie brăileană, fie că este vorba despre oameni dragi, obișnuiți și întâmplările frumoase petrecute împreună cu aceștia, fie că este vorba despre generații de elevi de acum sau din anii noștri de liceu, fie că se referă la oameni speciali, cum a fost Spiru Haret care, prin reformele sale, a lăsat poteci de lumină în învățământul românesc.

Astăzi, Domnul aici de față se face vinovat de faptul că, pe o vreme destul de mohorâtă, ne invită să

participăm la o nouă realizare. Împlinirea a 91 de ani, aniversare ce este un prilej pentru care dorim să-l felicităm. **La mulți ani, cu sănătate, bucurii și împliniri!**

Dar fapta rămâne faptă! Și nu-l putem absolvi de ea!

Onorat auditoriu, se cuvine ca Domnul Profesor Gh. Gorincu să răspundă în fața noastră, a tuturor. Care este secretul de care se folosește pentru a-și împlini viața cu o longevitate literară atât de prolifică, de unde și-a însușit acest secret meritoriu, care l-a ajutat să-și construiască o viață împlinită și, mai ales, pe ce căi l-a obținut și l-a fructificat?

Având în vedere cele arătate mai sus, considerăm că susnumitul se cuvine a primi din partea noastră următoarele sancțiuni:

- să ne răspundă la întrebările puse.
- să suporte o pedeapsă punitivă de libertatea de a scrie și a publica, fără a ne anunța și pe noi, cititorii săi.
- să fie dispus în continuare să împartă cu noi uzufructul faptelor sale literare.
- să ne considere pe noi, cititorii săi, acționari, ca părți făcând parte din amplul proces literar al numelui (dânsul scrie și noi citim!) și, pentru acest motiv, dividendele ideilor sale să rămână în posteritate, ca un bun comun, nouă tuturor și urmașilor urmașilor noștri...

Rog să se ia în considerare cele ce s-au spus aici și să se consemneze.

În sesiune largită, azi, 9 nov. 2016, ora 17, la Biblioteca Județeană „Panait Istrati” din Brăila.

Vă mulțumesc!

Svetlana CIOBANU

GRAI DUIOS

Mult e dulce și frumos al Moldovei grai duios
Din plămadă sănătoasă, ce-i urzită de strămoși
Din cultura cea romană cu a dacilor putere,
Bogăția cea latină cu a plaiului avere,
Ce cu grijă îl păstrară `n letopiseț cronicarii
Să răsunе acuma `n cântec
peste a noastră scumpă țară.

SEARA ÎN SAT

Se uită soarele `napoi.
Și azi obosit-a. Bine
Ne-a încălzit el și pe noi
Și satul pe coline.
Mai mângâie doar drăgăstos
Biserica pe turle,
Ascultă cum melodios
Vecernia se-aude,
Apoi mai trece înc-o dat`
Cu ultima lui rază
Peste căsuțele din sat,
`N ferestre luminează:
Ca să întâlnim din câmpii
Pe cei, ce glia au lucrat...
Bărbații doar mai stau la sfat,
Că-s mulțumiți de semănat.
Că anu-i bun și spicu-i plin,
Că nori de ploaie iară vin,
Că și-astăzi a fost o zi bună,
Iar de muncesc ca pân`acuma
Glia ca mamă drăgăstoasă
Ne dăruie pâine gustoasă.
Cum zice și `nțeleapta lume:
Un an hrănește ziua bună.

CÂND RAZELE ÎN GEAMURI STRĂLUCESC

Când razele în geamuri strălucesc
Și norii `n roz de abia se colorează,
Iar păsările în frunziș se trezesc
S-anunțe o zi nouă, tu ... visează.
Când sus în ceruri Soarele zâmbind
Văzduhul aburește spre amiază
Și doar furnicile îi dau zor muncind,
lubește lumea asta și... visează
Când zefirelul duce răcoarea în câmpii
Și greierașii cântă, că noaptea se lasă
Nu te grăbi să pleci, nu înceta visând,
Că visurile `n viață se realizează.

OARE CE SE UITĂ LUNA?

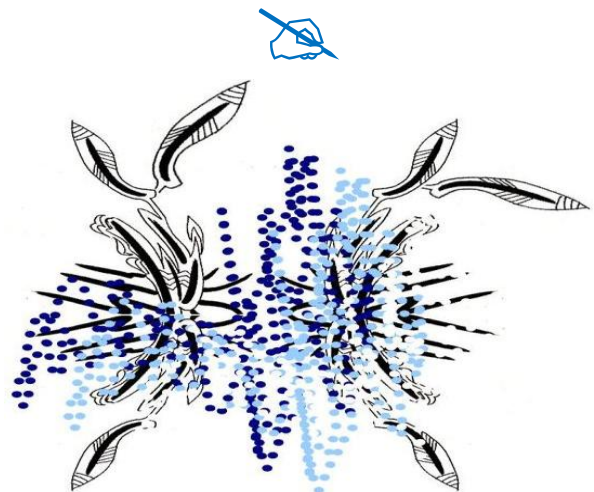
Oare ce se uită Luna?
Parcă ar vrea ceva să spună:
Că adormit-a lumea mare -
Munți și codri, și izvoare?
Că se odihnesc vapoare
În oceanul ceta mare?
Sau că adormit-a vântul
Chiar în iarba de pe câmpuri?
Poate vrea să povestească,
Ce minune-i **lumea** asta?
Ce minune mare-i Omul,
Floarea, pasărea și pomul?
Ce minune mare-i Viața?
S-o trăiești, că-i scurtă, hoța.

Svetlana Ciobanu a absolvit Facultatea de limbi străine, limba și literatura spaniolă (Universitatea de stat, Chișinău). A lucrat ca secretar literar la Teatrul "A. S. Pușkin" (astăzi "Mihai Eminescu"), apoi ani de zile la Unuinea Teatrală din Moldova.

Și-a încercat competențele în reclamă și marketing la Banca de Economii, s-a ocupat de funcționarea limbii de stat în cadrul Departamentului Relații Interetnice (Direcția limbilor).

Este doctor în filologia română.

Scrie poezii, povești și proză scurtă pentru copii.

Mihai VINTILĂ

Gânduri despre omul de iarbă

Daniel Bogar, *În gând urat*, Cluj Napoca, editura *Ecou Transilvan*, 2016, 96 pagini.

Am primit recent o carte scrisă de un licean. Înțeleg că este volumul de debut al lui Daniel Bogar din Baia Mare. Primul lucru care l-am observat a fost întunecarea copertei întâi. Editura folosește o reproducere semnată Cristina Busuioc și intitulată *Al treilea ochi*. Lucrea acesteia autoare deși interesantă și pătrunzătoare ca tematică nu este pusă în valoare. Practic toată coperta întâi este nefuncțională. Ea nu transmite ceea ce ar trebui să transmită. Nu se înțelege decât greu numele autorului iar editura și anul apariției ar trebui citite cu o lupă. Titlul parcă e o zgârietură peste o operă valoroasă. Și este un mare păcat pentru volum. Pentru că Daniel Bogar are ce spune și o spune răspicat, uneori cu fronda unui adolescent iar alteori cu seriozitatea adultului.

În poezia *Tipar în mâl* găsim fiorul care străbate tot volumul. Este vorba de căutarea religioasă, de inspirația sufletului, de întrebările existențiale. M-au impresionat versurile *Și genunchii mei cumiți / Lasă pe mal / Tiparul resemnării / De o clipă*.

În *Nuntire* regăsim fronda, sfidarea dusă până la punctual în care devine de-a dreptul șocantă *Când / Dumnezeu s-a înșurat / Vai, noi am fost / Menestelii* pentru a continua: *Ce Dumnezeoică / Rânjește peste / Pragul abia trecut?*

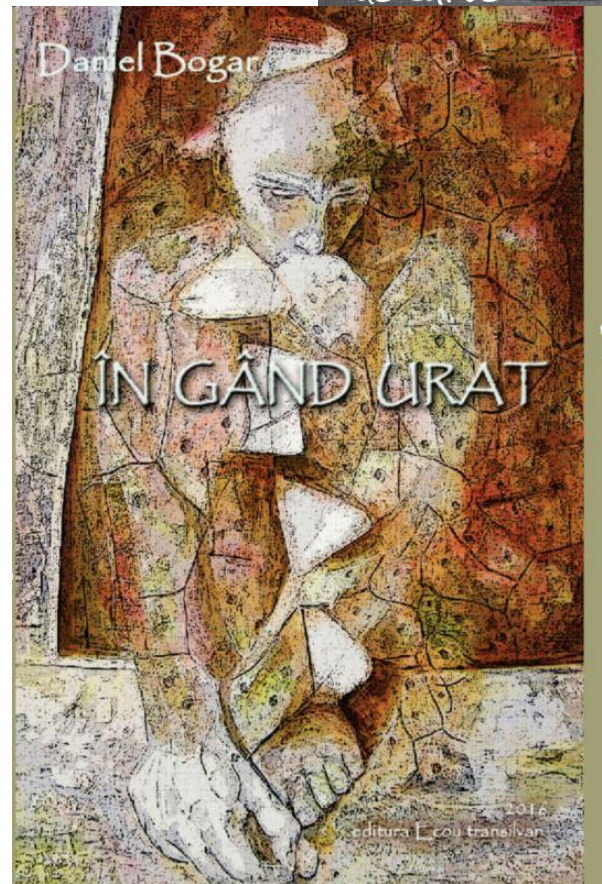
Personal am apreciat poeziile scurte, de-a dreptul filosofice care din când în când punctează în volum asemenea unei ploii binefăcătoare într-o vară încinsă și fac ca totul să respire.

În *Sens* se poate vedea atingerea poetică *Dumnezeu / Își odihnea / Căutările / În urmele / Pașilor mei*. Sau în *Spleen - Când / Cuvintele mele / Sunt triste / Înseamnă că au curs / Lacrimile tale / Peste ele*. Vedem această frumusețe și în *Antibusolă - Tot timpul / Mi-e frică / De hotarele / Pe care / Inima mea / Nu le simte*.

Pe lângă poezia bună avem așa cum este firesc la începuturi și o poezie mai puțin reușită. Am în vedere poezii precum *Circuit, De la capăt, Naos* și nu în ultimul rând *Dangăt*.

În tot acest univers conturat de cuvinte sticloase, de idei care respiră prin toți porii lor întrebările fundamentale ale vieții se amestecă necuvenit cuvinte tari care doar zgârie curgerea firească a poeziei. Biserica nu poate fi moartă, nici copitele *butucănoase* ori popa să semene cu Putin! Sunt stridențe care au izbucnit tocmai din tinerețea autorului care simte nevoia uneori de a țipa adevărurile sale cu toate că ele se pot recepționa foarte bine și prin voce normală.

Dincolo de toate acestea fiorul poeziei se găsește

peste tot în acest volum. Daniel Bogar chiar este un poet în devenire. Nu are acea oboseală a versului tipică generației sale care omoară poezia. Pare a fi un obsedat al ideii că simplul este drumul curat spre suflet ceea ce eu cred că este bine într-o lume nebună de azi unde oamenii parcă se feresc de cuvinte.

Eu aș fi ales acestui volum un titlu mult mai plastic iar poezia *Omul de iarbă* chiar găsește aceea idee care ar fi putut îmbrăca totul. În locul unui om de iarbă avem un plat *În gând urat* chiar și dincolo de jocul facil de cuvinte.

Doresc mult succes autorului pe acest drum anevoios pe care l-a ales. Să lase inspirația să-l învaluiască și să-l facă să ne ofere alte poezii.

Mariana BENDOU

aceasta nu e doar o frunză

aceasta nu e doar o frunză oarecare
 acesta frunză a fost mult mai demult
 o floare
 îi spuse magicianul pe un ton ușor
 a fost o floare cu miros îmbătător
 păstrează-o, dacă vrei, la tine-n amintire
 ori agățată-n cuiul din privire
 și te-nfioară de fragilitatea ei
 nu te grăbi s-o lepezi fără de temeii!
 poate a fost a dragostei neprihănită înflorire
 o chintesență de parfum și de amăgire
 poate a fost o ultimă petală
 ce s-a păstrat pe tija goală
 cu încăpățănare
 cu ardoare...
 nădăjduind în ultima înseninare...
 primește frunza; nu a fost o floare oarecare

s-a înnoptat enervant

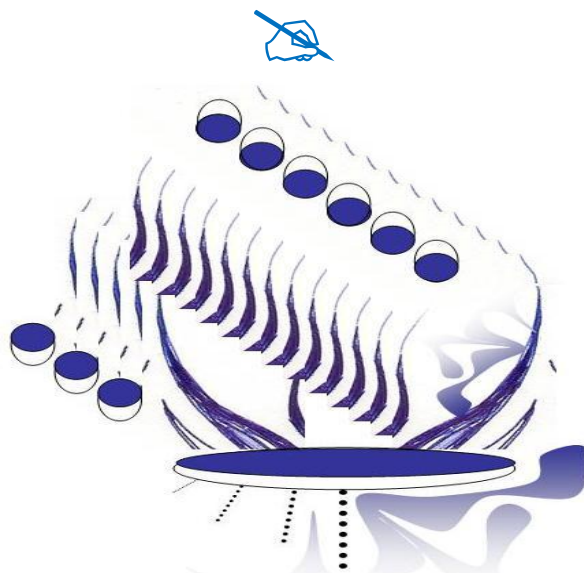
s-a înnoptat enervant
 pe afară
 soarele se stinge în mucusul tău de țigară
 tocuri și parfum
 izbesc ritmat în caldarâm
 mi-aș dori enorm să mai rămân
 ne spunem de toate
 mai ales învățăm să tăcem
 nu putem niciodată să avem tot ce ce vrem
 miauuu!face motanul vecinei de bloc
 și brusc este noapte
 luna o minge de foc
 rotunde și moi sunt buzele
 dar nu îndrăznesc să se atingă
 poveste în oglindă
 poveste în oglindă...

plouă

plouă
 pe dindouă
 și e lună nouă
 să-ți pui o dorință!
 spune o credință
 una, două, trei... vreo cinci...
 "te iubesc" vreau ca să-mi zici
 aaaaaa...dar nu ești de pe-aici
 ești de unde s-a născut cuvântul
 mult prea sfântul
 ...eu eram demult și sunt
 alge, fluturi și pământ
 nu-i ușor ca să-mi vorbești
 ai putea
 să mă iubești?

nu te-am zărit venind

nu te-am zărit venind pe aici
 vrei ca să-mi zici
 deși ne știm de când eram mai mici
 de când s-a unit cerul cu pământul
 și a răzbătut prin ramuri vântul
 de când s-a brodat cerul cu stele
 florile cu mărgele
 de rouă
 ori poate amândouă
 ori...
 ne știm
 din dragi visele mele
 când îi zideam mării castele
 doar că așa
 subit
 am amuțit
 probabil sunt puțin răcit!
 și cum spuneam
 când mă uitam pe geam
 nu te vedeam
 vedeam numai șuvița blondă
 rebelă peste frunte, rotundă
 o fi fost? n-o fi fost?
 prezentul e atâta de anost!

Vasile RUȘEȚI

Griuri de toamnă

Decorul cu nori negri
ce anunță ploi apăsătoare
care ne binecuvântează
sărutul
eternizat de sculptorul
definit de timp
în statui de trăire,

Decorul cu blocuri cenușii
ce ne bântuie
pe alocuri, fără locuitori,
cu vise
ce se sting-n asfințit
și pași ai pierzaniei
aflați în noi,

Decorul orașului
uneori gri
ce ne ține companie
prin toamna vieții
ca semn al trecerii
iubirii care ne înobilează,..

Toate sunt semne ale timpul nostru
ce conduc la împlinirea deplină.

Bătaia din inima frunzei

Călătorule, nu te mai grăbi
pe calea vieții
doar urmează pasul ființei
care-ți umple inima de taine.
Ascultă bătaia din inima frunzei,
învață sa percepi cuvinte
pe care ce nu le poți citi
în nici o carte cu litere aurite.
Atunci când vei culege
în drumul tău
frunze lipsite de sevă
lasă în schimb
lacrima ta de recunoștință...

Tomnatic

Vara continuă
să ne mai bucure cu soare,
cu a ei sărbătoare
ce ne trezește la viață.
Uneori, toamna
își mai face simțită prezența
atunci când vara
își pierde vigilența
instalându-se în viața noastră
pe aripa de vânt
a iubirii mature...
Vântul tomnatic
pașii ni i-a adunat
spre a ne împlini
într-un același destin

la aminte

la aminte
la cei care-ți vorbesc
despre miracolul
trăit fără repetabilitate
al toamnei din noi !
la aminte
la cei care-ți vorbesc despre gândurile lor
care nu trebuie să se piardă,
dimpotrivă
să fie ecou
orizontului autumnal ;
sfatul cel bun
să te bucure de viață...

Lacrima femeii iubite

Toamna,
sigur vei observa
emoția care te cuprinde
atunci când
lacrima femeii iubite se naște
pe înserat
la auzul unei note muzicale
în acordul de chitară
cuprinsă
la rândul ei
de suferință.

Ionel NECULA

Liceul "Dimitrie Sturdza" - Tecuci

Promoția 1946

Anul 1946 a fost unul dintre cei mai grei din evoluția postbelică a României. La seceta cumplită care a făcut ravagii și chiar numeroase victime, mai cu seamă în Moldova, s-a mai adăugat haosul din economie, incapacitatea noului regim, în curs de consolidare, de a re-forma societatea după model moscovit, și, nu în ultimul rând, distrugerile de război care trebuiau grabnic reparate.

Aflat în plin proces de afirmare politică, anemicul partid comunist nu arăta că este pregătit pentru guvernare, dar înțeleșese, din experiența balșoiului vecin răsăritean că poate, prin tot felul de vicleșuguri și promisiuni deșățate, că poate să-și atragă așchii din cadrul partidelor istorice și chiar să-și asume sufragiile țării. Se va dovedi curând, în noiembrie 1946, că voința electoratului conta mai puțin sau deloc în măslirea rezultatului electoral.

Deocamdată lumea încă se se putea amăgi. În fruntea țării se afla tot Regele Mihai, iar la guvernare era atras, prin labilul Guță Tătărăscu, chiar partidul liberal. Cu pași mici, dar siguri, partidul comunist își croia cale liberă spre asumarea condiției de unică forță politică și garant al fericii mult-visate.

Semnele erau totuși dezolante. În luna mai a început procesul lui Antonescu, iar sentința dovedea clar că partidul nu glumește cu cei ce s-ar putea constitui într-o opoziție. Vor urma, desigur, alte sentințe, iar capacitatea lagărelor românești se va dovedi în curând insuficientă.

În aceste condiții vitrege și-a luat zborul în lume și în viață o nouă promoție a Liceului Dimitrie Sturdza din Tecuci ca și alte promoții de la alte licee din țară.

O imagine a panoului de promoție mi-a fost pusă la dispoziție de unul dintre absolvenții aceluia an – o imagine rară privind învățământul tecucean, dintr-o anumită perioadă a evoluției sale. La loc de cinste, în centrul imaginii vedem chipul faimosului director, Constantin Solomon – intelectual rafinat și bine sedimentat în conștiința publică locală și chiar în ansamblul culturii românești. Jur-împrejurul lui se distinge profilul celorlalți profesori care au oficiat la clasele terminale și, probabil, și la alte clase ale acestei prestigioase instituții de formare intelectuală. Se poate distinge profilul profesorului Mânzu (fizică-chimie), Gheorghe Ursu (limba și literatura română), N. Ursu (istorie), N. Țanu (Sport), Gheorghe Boureanu, D. Popa, C. Iancovici), dr. Savel Cârlan, și Maria Nicoară.

Mai greu, dar am putut identifica și numele elevilor din tabloul de promoție: Virgil Hâncu, Panaite Rugină, Cezar Popovici, Constantin Caraman, Ionel Bodea, Ilie Gheorghe, Dumitru Tudose, Emanuel Șapira, Tiberiu Lăduncă, Jenică Bălan, Viorel Moraru, Vasile Sârghie, Petru Dămăceanu, Ștefan Nicula, Aurel Enache, Eugen Potolea, Gheorghe Gorgan, Octavian Nicolae, Gheorghe Rusu, Octavian Meran, Valentin Mocanu, Gheorghe Crișan, Septimiu Onofrei, Gheorghe Hiolu, Constantin Florea, Iorgu Pușcă.

Le privesc chipurile din panou și mi se par niște bărbați adevărați, maturi și dispuși să ia viața în piept, să lupte și să fie folositori țării. Ce s-a ales din viața și aspirațiile lor nu mai știu și e greu să mai stabilim acum, când nu cred că mai supraviețuiește cineva, ce s-a ales

de idealurile și de planurile ce și le făureau în anii când populau aceeași sală de clasă. Știu doar că Gheorghe Gorgan și Nicolae Octavian au trecut prin Gulagul comunist și-au făcut ani buni de lagăr în condiții de exterminare. Angajat de meteorologul Nicolae Topor, Nicolae Octavian se va stabili la stația de la Păltiniș și va deveni cel mai apropiat amic al lui Constantin Noica. Toată lumea îl considera *bastonul de bătrânețe a lui Noica* și nu cred că filosoful s-ar fi încumetat la o acțiune, chiar cărturărească, fără să-l consulte în prealabil pe Octavian Nicolae. În vremea când am sta la el la Păltiniș mi-a povestit multe aspecte din viața cotidiană a celui care a scris **Sentimentul românesc al ființei**.

(urmare din pag. 24)

al vieții ei, încă nu ieșise din mirajul lui și, amețită încă, se întreba dacă această mireasă, primul om întâlnit în cele dintâi minute din noua sa viață, îi va purta noroc sau ghinion. Se spunea că nu este de bun augur să se întâlnească față în față două mirese. Și uite că s-au întâlnit! Doar că ea avea altă îmbrăcăminte! Dar tot mireasă putea să se considere! O fi fost hărăzit să se întâmple miracolul acela în aceeași zi?

Reverența băiatului? Ei, da, aici ar fi ceva! Se cuvenea ca el să facă o plecăciune adâncă, nu o simplă reverență, în fața celor două tinere femei. Amândouă erau femeile lui! Pe aceasta, proaspătă, doar ce o scosese din așternutul lui încropit în apropierea flăcărilor amăgitoare, ce puteau depune mărturie că totul a fost așa cum a vrut el. Nici nu se știe de ce tocmai în această seară a avut el așa, un gând, să-i facă fetei o mare surpriză. Adică, poate că el știa, dar femeile, nu! Era o răzbunare? Cine pe cine și pentru ce? Pe cealaltă o știa de vreo doi-trei ani, de când într-o hârjoană pe la *Grădina mare*, joaca de-a *doctorul și pacienta* se terminase cu lăsare de sânge și fără beteală. Nici odată nu i-a trecut prin minte că s-ar putea s-o ia de nevastă cândva. Deși nimeni nu s-ar fi împotrivit! Și așa a rămas... De ce tocmai în această zi se învolburau cele două destine feminine croite, atunci ca și acum, de patima unui băiat, care nu-și împăcase încă rapacitatea de agoniseală erotică juvenilă?

Maria Magdalena BALU

Evoluția formelor alocutive și delocutive în limba română

În „Istoria Limbii Române”, Alexandru Rosetti definea limba română ca fiind „limba latină populară (sau vulgară), vorbită neîntrerupt în părțile de răsărit ale Imperiului Roman”¹. Definiția pune în evidență originea latină a limbii române și proveniența limbii române din latina populară, care are niște particularități distincte față de latina cultă, literară. Definiția dată de Al. Rosetti evidențiază, de asemenea, continuitatea existenței limbii și a poporului român în locul de formare - partea de răsărit a Imperiului Roman, ceea ce duce și la gruparea limbii române în cadrul limbii romanice din grupa orientală.

Limba română s-a format în sec I din mileniul I, după cele două războaie daco-romane, când Dacia devine colonie romană și e intens colonizată. Acest lucru are drept consecință formarea poporului român și, concomitent, a limbii române.

Acest proces se desfășoară simultan și durează aproximativ 150-200 de ani. Mai întâi se manifestă fenomenul bilingvismului. Se utilizează simultan atât limba autohtonă (de substrat), daco-geta, cât și limba cuceritorilor, care este limba oficială. Treptat, limba autohtonă cedează locul limbii latine populare, care se transformă cu timpul în limba română, o limbă romanică la fel cu celelalte limbi romanice apărute pe fundamentul limbii latine.

Momentele importante ale evoluției limbii romane au fost: procesul de formare a limbii române, care se încheie în sec VI-VII, rezultând româna comună; în sec XIV-XV are loc desprinderea dialectelor limbii române: aromâna, meglenoromâna, istoromâna, dacoromâna.

Procesul de normare a limbii literare începe abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, odată cu înființarea Academiei Române. Atunci, ca urmare a trecerii de la grafia chirilică la cea latină, se declanșează așa-numitul „război al limbilor” care va duce, în final, la fixarea normei lingvistice și va accelera totodată procesul de definitivare a normelor unice ale limbii literare. Lupta s-a dus atunci și pentru impunerea unui dintre cele două sisteme de scriere, cel etimologic și cel fonetic, problemă depășită în 1880, când Academia adoptă noul proiect de ortografie. După această dată, se poate vorbi în mod clar despre o limbă literară unitară, în sensul unui ansamblu de norme supradialectale, și modernă.

În secolul al XIX-lea, se formează rapid o literatură modernă, iar limbajul își dezvoltă stilurile funcționale: artistic, științific, juridico-administrativ, la care se adaugă cel publicistic și cel politic.

Limba română literară actuală acoperă necesitățile de comunicare în toate domeniile culturii și se caracterizează prin aspect elaborat, îngrijit și prin respectarea unor norme (reguli de utilizare cultivată a limbii), manifestate la nivel fonetic, morfologic, sintactic, lexical. Româna literară contemporană cunoaște mai multe variante de limbaj cultivat, stilurile funcționale (științific, juridico-administrativ, publicistic, artistic).

Etnolingvistica și psiholingvistica apar ca științe ale

comunicării, care, alături de antropologia structurală, oferă o viziune sistemică asupra *celuilalt*. Relația dintre limbă și cultură conturează, în viziunea lui Eugeniu Coșeriu, „sfere de alteritate”². „Sferele de alteritate” între care pendulează individul sunt familia sa, grupurile și rețelele sociale din care acesta face parte. „Sferele de alteritate” exprimă partiționarea sociolectală a diferitelor idiomuri utilizate în comunicarea cotidiană. Angrenat în relaționarea cu ceilalți, individul manifestă, și la nivel lingvistic, apartenența la un grup (etnic, profesional, confesional).

Economicul, socialul, politicul, religiosul reprezintă descriptorii în funcție de care comunitățile sunt prezentate și arhivate de știința despre *ceilalți* oameni. Este calea pe care o vom urma și noi, ca un complement al sintagmaticii cronotopice a *celuilalt*. Întâlnirea dintre *eu* și *tu* are loc sub forma dialogului, în care cei doi actori interacționează ca subiecți ai comunicării. Modalitățile sunt considerate subcategorii raportate la trei tipuri de *acte locutive*: *actul alocutiv*, prin care locutorul implică interlocutorul în activitatea de enunțare, *actul elocutiv*, în care locutorul situează activitatea de limbaj prin raportare la sine și *actul delocutiv*, în care „locutorul lasă să se impună discursul ca atare, ca și cum nu ar fi deloc răspunzător de producerea acestuia. Locutorul și interlocutorul lipsesc din acest act de enunțare”³.

Studiul se referă la trei tipuri de modalitate: modalitatea alocutivă, care implică atât locutorul, cât și alocutorul, este orientată către acesta din urmă și „exprimă modul în care locutorul impune alocutorului poziția și voința lui”, modalitatea elocutivă, orientată către locutor și modalitatea delocutivă, care este orientată spre mesaj, fiind „indiferentă față de distincția locutor/alocutor”.

Propunem discutarea ipostazelor discursive ale alterității urmărind registrul alocutiv și registrul delocutiv al alterității. Registrul alocutiv corespunde dialogului, discursului direct, iar celălalt, în acest caz, îmbracă forma (rolul) lui “tu”. Registrul delocutiv este co discursul indirect, în cadrul căruia celălalt se prezintă ca “acela”.

Am încercat prin acest articol să explic relația dintre un anumit vorbitor, care se adresează unui destinatar, într-un context spațio-temporal, pătrund în sfera plină de sensuri și semnificații a limbajului co-locvial, cotidian, dar și în universul vechi, patriarhal al vorbitorilor de limbă românească veche, plină de simboluri.

Limba română se realizează sub forma unui sistem complex de variante lingvistice care se deosebesc între ele din perspective funcțiilor îndeplinite în comunicare.

Comunicarea vorbită se realizează cel mai adesea prin conversația spontană, formată dintr-o succesiune de intervenții alternative, creată prin interacțiunea continuă a unui emițător cu un receptor, care își asumă fiecare un cadru neoficial al comunicării. Acest tip de conversație se caracterizează prin canalul acustic oral, contextul extra-lingvistic comun, prezența concomitentă a emițătorului și a interlocutorului.

Partea cea mai interesantă a limbajului vorbit o constituie dinamica lui continuă, caracterul lui eterogen,

(continuare în pag. 39)

faptul că aici se manifestă majoritatea inovațiilor de natură lingvistică și fonetică.

Realizarea orală a mesajului impune comunicări anumite condiții specifice, cum ar fi prezența locutorului (emitaător) și a alocutorului (receptor), de asemenea, canalul oral, care la rândul lui impune procesul vorbirii pentru comunicarea între locutor și alocutor. Diferența față de comunicarea scrisă este că, în cadrul comunicării orale, emitaătorul și receptorul se află „față în față, într-un cadru comun de comunicare”⁴.

Acțiunea factorilor extralingvistici care condiționează diversitatea extralingvistică generează varietăți lingvistice de mai multe tipuri, cum ar fi: Diatopice, care se referă la variația spațială, diastratice, privitoare la acțiunile factorilor culturali și sociali, diafazice, privind factorii pragmatici și de diversitate, diamezici, care diferă în funcție de canalul de comunicare;

„Aceste varietăți lingvistice pot fi realizate în sincronie sau diacronie, desemnate prin termeni generic, cum ar fi: graiuri, sociolecte, stiluri, coduri”⁵

Unele elemente caracteristice diferitelor variante ale limbii apar în utilizarea vorbitorilor, de aici reieșind dificultatea disocierii acestor variante, din cauza coexistenței factorilor de variabilitate la nivelul actului lexical.

Datorită prezenței alocutorului, se introduc în mesajul vorbit o serie de elemente specifice pentru a se realiza adaptarea mesajului la particularitățile de natură diferită ale partenerului de comunicare. Aici amintim elementele specifice funcției conative sau de apel și funcțiile fatice, care asigură menținerea contactului între cei doi interlocutori. Acestea depind de relațiile dintre factorii implicați, precum și de gradul de formalizare a situației de comunicare.

De asemenea, aceste elemente reprezintă dovezi ale atenției pe care cei doi interlocutori și-o acordă unul altuia.

Acestea sunt reprezentate, în principal de: interjecții, forme verbale de imperativ, construcții nominale și pronominale în vocativ, diferite formule de politețe, mai mult sau mai puțin reverențioase etc.

Ceea ce este interesant la această formă de comunicare este că, prin comunicarea verbală se creează un teritoriu al sensurilor negociabile între parteneri, iar privirea și atitudinea mai mult sau mai puțin implicată și interesată constituie un element al conexiunii inverse pentru emitaător.

O altă caracteristică a comunicării o constituie caracterul ei spontan, acest lucru influențând organizarea sintactică și pragmatic-discursivă a mesajului.

Tragem concluzia de aici că, discursul verbal este mult mai puțin organizat decât cel scris, favorizând elipsa, prezența mare a clișeelelor la toate palierele structurii lingvistice. Ca urmare, sintagmele discursive sunt construite prin adăugare, care reliefează un anumit element de discurs, „un anumit tip de informație nouă adusă de enunț în ansamblul preconstituit în cursul discursului”⁶.

Ca urmare, un enunț focalizat conține din punct de vedere al conținutului, din trei elemente care se interconstruiesc reciproc: informația veche, presupuziția, elementul informațional din componența descrierii ca atare și elementul care identifică topicul.

Bineînțeles că discursul oral prezintă un grad mai mare de implicare afectivă, datorat caracterului spontan al

acestui, motivându-se astfel numărul mare de elemente afective prezente. Cele mai frecvente dintre acestea sunt construcțiile cu sens superlativ, cele incidente, interjecțiile și structurile exclamative.

Contextul situațional se bazează pe cadrul comun de comunicare, folosind mijloace lingvistice, cât și paraverbale, de genul limbajului articulat sau al elementelor de gestică și mimică.

Elementele deictice prezente în discursul oral constituie un ansamblu al tipurilor de expresie care asigură ancorarea mesajului lingvistic în situația de comunicare în care se produce.

Orice enunț este caracterizat de contextul spațio-temporal, de anumite circumstanțe, care vor fi numite în continuare coordonate ale cadrului deictic.

Acestea sunt: coordonata discursivă, realizată chiar în cadrul discursului, între diferite elemente ale lui, coordonata socială, care se referă la relațiile dintre locutor și alocutor, cea spațială, privind informațiile referitoare la locul sau poziția în care are loc discursul; coordonata temporală, care face referire la momentul în care se produce enunțul și coordonata personală, a interlocutorilor prezenți, implicați în enunț.

Dintre toate coordonatele prezentate, doar cea personală și cea temporală sunt codificate, raportarea la ele fiind obligatorie în orice enunț.

Așa cum am afirmat mai sus, cadrul deictic are un centru, care este constituit din persoana vorbitorului, momentul și locul în care produce mesajul dintre emitaător și receptor.

În funcție de aceste elemente, precum și de modul de realizare a prezentării a elementelor care constituie mesajul, expresiile deictice pot fi simbolice sau gestuale. În prima categorie intră pronumele de persoană I singular, precum și verbele la aceeași formă personală sau adverbe de timp de tipul *ieri, azi, mâine*.

Deicticele gestuale se dublează în timpul comunicării prin gesturi sau alte elemente nonverbale, ca de exemplu în enunțul „*Cu asemenea vorbe convingi pe oricine*” sau sunt ușor de decodificat și fără dublarea lor prin elemente extralingvistice, în formulări de tipul „*Ăsta pe cine o căuta?*”.

Modul în care discursul îl convoacă și îl (re)prezintă pe *celălalt* este sugerat de ontologia relației, promovată de Eugeniu Coșeriu⁷. Natura limbajului implică modul de a fi al alterității. Prin intermediul limbajului avem acces la ceilalți. Instituțiile sociale sunt creații de limbaj, realitatea apare ca un proiect social și o construcție participativă a actorilor ei.

¹ Rosetti, Alexandru „Istoria limbii române” București, Editura Științifică, 1964 -1966;

² Coșeriu Eugen „Unitate lingvistică și națională”, București, 1994

³ Dicționar de Științe ale Limbii, Editura Științifică, București, 1997

⁴ GALR, Editura Academiei, București, 2005

⁵ GALR, „Organizarea discursivă” „Limba română vorbită” Margareta Manu Magda, Editura Academiei, 2005

⁶ GALR - Organizarea focală a discursului, de Gabriela Forăscu, în „Enunțul”

⁷ Coșeriu Eugen „Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală”, antologie, argument și note de Dorel Finaru, Iași, Ed. „Al. I. Cuza”

BOEMA

apler

ISSN 2066-0154

*Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter
Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro*